

VREG

uw gids op de
energiemarkt

Certificatenmarktrapport 2017

Inhoudsopgave

1. Groenestroomcertificaten	5
1.1. Uitgereikte groenestroomcertificaten.....	5
1.2. Handel in groenestroomcertificaten	6
1.3. Inlevering van groenestroomcertificaten voor de certificaten-verplichting op 31 maart 2018	22
2. Warmte-krachtkoppeling.....	27
2.1. Uitgereikte warmte-krachtcertificaten.....	27
2.2. Handel in warmte-krachtcertificaten	28
2.3. Inlevering van warmte-krachtcertificaten voor de certificaten-verplichting op 31 maart 2018	39
3. Conclusies	45

Lijst van tabellen

Tabel 1: Aantal uitgereikte aanvaardbare groenestroomcertificaten per energiebron en per productiejaar	5
Tabel 2: Aantal overgedragen GSC aan de netbeheerders aan gegarandeerde minimumsteun tijdens de vijf laatste handelsperiodes	11
Tabel 3: Aantal uitgereikte aanvaardbare groenestroomcertificaten per energiebron en per productiejaar	13
Tabel 4: Aantal door de netbeheerders verkochte GSC	15
Tabel 5: Gemiddelde transactieprijs GSC, opgesplitst in verkopen door netbeheerders en verkopen door andere marktpartijen.....	16
Tabel 6: Aantal kopers van GSC van de netbeheerders	17
Tabel 7: Overzicht van de inleveringsrondes van groenestroomcertificaten	23
Tabel 8: Aantal uitgereikte aanvaardbare warmte-krachtcertificaten per technologie en per productiejaar	27
Tabel 9: Aantal overgedragen WKC aan de netbeheerders (NB) aan gegarandeerde minimumsteun tijdens de vijf laatste handelsperiodes	32
Tabel 10: Aantal uitgereikte en aantal aan minimumsteun overgedragen warmte-krachtcertificaten	33
Tabel 11: Aantal door de netbeheerders verkochte WKC	35
Tabel 12: Gemiddelde transactieprijs WKC, opgesplitst in verkopen door netbeheerders en verkopen door andere marktpartijen	36
Tabel 13: Aantal kopers van WKC van de netbeheerders	36
Tabel 14: Overzicht van de inleveringsrondes van warmte-krachtcertificaten	41

Lijst van figuren

Figuur 1: Aantal uitgereikte groenestroomcertificaten per energiebron en per productiejaar	6
Figuur 2: Aantal bilateraal verhandelde groenestroomcertificaten per maand vanaf april 2014	7
Figuur 3: Gemiddelde, laagste en hoogste transactieprijs per groenestroomcertificaat per maand, vanaf april 2014 t.e.m. maart 2017	8
Figuur 4: Price spread transactieprijs verhandelde GSC in periode april 2016 t.e.m. maart 2017 (euro/GSC (afgerond))	9
Figuur 5: Aantal uitgereikte, verhandelde en in te leveren GSC en gemiddelde transactieprijs per inleveringsronde....	10
Figuur 6: Aantal overgedragen GSC aan de netbeheerders aan gegarandeerde minimumsteun, gestapeld per energiebron	12
Figuur 7: Aantal overgedragen GSC aan de netbeheerders aan gegarandeerde minimumsteun, gestapeld per minimumsteun.....	13
Figuur 8: Overgedragen GSC aan de netbeheerders aan gegarandeerde minimumsteun in euro, gestapeld per energiebron	14
Figuur 9: Overgedragen GSC aan de netbeheerders aan gegarandeerde minimumsteun in euro, gestapeld per minimumsteun.....	14
Figuur 10: Aantal door de netbeheerders verkochte GSC in de totale aantallen verhandelde GSC, per handelsperiode	16
Figuur 11: Aantal kopers en verkopers van GSC in de vijf laatste handelsperiodes	20
Figuur 12: HHI index van de GSC markt voor de vijf laatste handelsperiodes.....	20
Figuur 13: C4 index van de GSC markt voor de vijf laatste handelsperiodes	21
Figuur 14: Schematisch overzicht van de inleveringsrondes van groenestroomcertificaten per inleverjaar.....	24
Figuur 15: Evolutie van het overschot aan GSC op de markt.....	25
Figuur 16: Evolutie van de GSC portefeuilles van de netbeheerders (inclusief gebankte GSC tot 01/07/2016) en andere partijen (vanaf 2015) – gestapelde weergave	26
Figuur 17: Aantal uitgereikte aanvaardbare warmte-krachtcertificaten per technologie en per productiejaar	28
Figuur 18: Aantal bilateraal verhandelde warmte-krachtcertificaten per maand vanaf april 2014	29
Figuur 19: Gemiddelde, laagste en hoogste transactieprijs van een warmte-krachtcertificaat per maand, vanaf april 2014 t.e.m. maart 2017	30
Figuur 20: Price spread transactieprijs verhandelde WKC in periode april 2016-maart 2017 (€/WKC (afgerond))	31
Figuur 21: Aantal uitgereikte, verhandelde en in te leveren WKC en gemiddelde transactieprijs per inleveringsronde	31
Figuur 22: Aantal overgedragen WKC aan de netbeheerders aan gegarandeerde minimumsteun, gestapeld per minimumsteun.....	33
Figuur 23: Totale waarde door producenten aan netbeheerders overgedragen WKC aan minimumsteun, per handelsperiode	33
Figuur 24: Aantal door de netbeheerders verkochte WKC in de totale aantallen verhandelde WKC, per handelsperiode	35
Figuur 25: Aantal kopers en verkopers van WKC in de vijf laatste handelsperiodes.....	37
Figuur 26: HHI index van de WKC markt voor de vijf laatste handelsperiodes	38
Figuur 27: C4 index van de WKC markt voor de vijf laatste handelsperiodes	38
Figuur 28: Schematisch overzicht van de inleveringsrondes van warmte-krachtcertificaten per inleverjaar	42
Figuur 29: Toename van het overschot WKC op de markt	43
Figuur 30: Evolutie van de WKC portefeuilles van de netbeheerders (inclusief gebankte WKC tot 01/07/2016) en andere partijen (vanaf 2015) – gestapelde weergave	43

Voorwoord

De VREG publiceert met dit Certificatenmarktrapport voor de vierde keer een specifieke analyse van de evoluties op de markt van de groenestroom- en warmte-krachtcertificaten in Vlaanderen. We weten ondertussen dat onze informatie over de stand van zaken op de certificatenmarkt sterk gewaardeerd wordt door de energiesector en ook relevant is voor het beleid. We publiceren dan ook de relevante marktinformatie over groenestroom- en warmte-krachtcertificaten op onze website op maandelijkse basis.

In het Certificatenmarktrapport brengen we heel wat informatie samen over de stand van zaken van de markten voor groenestroom- (GSC) en warmte-krachtcertificaten (WKC) (steuncertificaten). Het Certificatenmarktrapport moet gezien worden als aanvulling van het jaarlijkse Marktrapport over de elektriciteits- en aardgasmarkten.

We rapporteren via dit rapport over het toezicht op de certificatenmarkten en de quotumverplichting. Zo voeren we één van onze centrale doelstellingen uit, namelijk het bevorderen van de transparantie van de energiemarkt in Vlaanderen.

We zien in 2017 een duidelijke omkeer op de markten van de steuncertificaten. De situatie op de markt voor groenestroomcertificaten evolueerde verder – na het inzetten van deze beweging in 2016 – in gunstige zin onder invloed van de indiening van certificaten in portefeuille van de distributienetbeheerders in het kader van de opkoopregeling van steuncertificaten met middelen uit het Energiefonds, in combinatie met de verhoogde quotumplicht. Positief is dat nu ook de markt van de warmte-krachtcertificaten in positieve zin evolueerde, nu ook daar een opkoop plaatsvond in 2017. Het belang van de aan netbeheerders aangeboden certificaten nam daardoor in beide markten af, maar blijft niettemin zeer belangrijk.

We zullen pas dit en volgende jaren kunnen evalueren of deze inspanningen inderdaad de werking van de certificatenmarkten op structurele wijze hebben kunnen bijsturen. Zowel voor de groenestroomcertificaten als voor warmte-krachtcertificaten zagen we alvast dat de gemiddelde transactieprijs op het einde van de recentste handelsperiode opveerde.

Met dit rapport bieden we een overzicht aan zowel het beleid als aan de marktpartijen en belanghebbenden in het algemeen op de ontwikkelingen op de markten voor steuncertificaten. We blijven graag onze expertise aanbieden ter ondersteuning van het beleid.

Pieterjan Renier
Algemeen directeur

Methodologie en timing van het Certificatenmarktrapport

De gegevens in dit rapport over de handel in steuncertificaten (inclusief de verkopen van steuncertificaten door de netbeheerders) zijn weergegeven op basis van de transactiedatum per *handels- of inleverperiode*. Dit is telkens van april jaar Y t.e.m. maart jaar Y+1 omdat dit beter de activiteiten in de markt weergeeft dan een analyse per kalenderjaar. Doordat de certificatenverplichting (het quotum), die de drijvende kracht is achter de handel in steuncertificaten, telkens moet ingediend worden op 31 maart jaar Y+1, vindt het grootste deel van de transacties per quotumjaar plaats in de maanden voorafgaand aan deze deadline.

De gegevens over uitgereikte steuncertificaten (per productiedatum) zijn echter weergegeven per *kalenderjaar*. Aangezien er administratief een periode nodig is tussen de productiemaand en tijdstip van het uitreiken van de steuncertificaten, vallen de periode van uitgereikte steuncertificaten per productiekalenderjaar en de handelsperiode toch grotendeels samen.

Aangezien steuncertificaten pas aan minimumsteun kunnen overgedragen worden aan de netbeheerders na uitreiking ervan, bekijken we de verkoop van steuncertificaten aan minimumsteun (per transactiedatum) dan weer per *handelsperiode*.

De controle op de verkopen van steuncertificaten door de netbeheerders is mee opgenomen in dit rapport.

Hierna worden groenestroomcertificaten aangeduid met “GSC” en warmte-kranchcertificaten met “WKC”.

1. Groenestroomcertificaten

1.1. Uitgereikte groenestroomcertificaten

Tabel 1 en Figuur 1 tonen het aantal door de VREG uitgereikte groenestroomcertificaten die aanvaardbaar zijn voor de certificatenverplichting, per energiebron en per productiejaar t.e.m. 2017 (status april 2018).

Merk op dat de hieronder staande statistieken het aantal *aanvaardbare* GSC betreffen. De totale groenestroomproductie is groter dan het aantal uitgereikte en aanvaardbare groenestroomcertificaten. Dit is niet alleen doordat voor bepaalde installaties slechts een deel van de GSC aanvaardbaar is voor de certificatenverplichting (o.a. bijstook), maar ook door de bandingfactoren. Deze laatste resulteren erin dat er mogelijk meer dan 1 MWh moet geproduceerd worden per GSC (dit geldt voornamelijk voor installaties met startdatum vanaf 1 januari 2013) en door het feit dat er productie-installaties van hernieuwbare energiebronnen bestaan die niet in aanmerking komen voor het verkrijgen van (aanvaardbare) groenestroomcertificaten (waaronder nieuwe zonnepaneelinstallaties van maximaal 10 kW gekeurd vanaf 14 juni 2015). Ook doordat er meer en meer installaties op het einde van de steunperiode komen (wat betekent dat ze geen aanvaardbare groenestroomcertificaten meer kunnen ontvangen), zal het aantal installaties dat geen GSC (meer) krijgt stijgen. Deze producenten kunnen wel nog een dossier bij het Vlaams Energieagentschap (VEA) indienen voor het verkrijgen van garanties van oorsprong. Voor meer toelichting over garanties van oorsprong verwijzen we naar het [jaarlijkse brandstofmixrapport](#).

Tabel 1: Aantal uitgereikte aanvaardbare groenestroomcertificaten per energiebron en per productiejaar

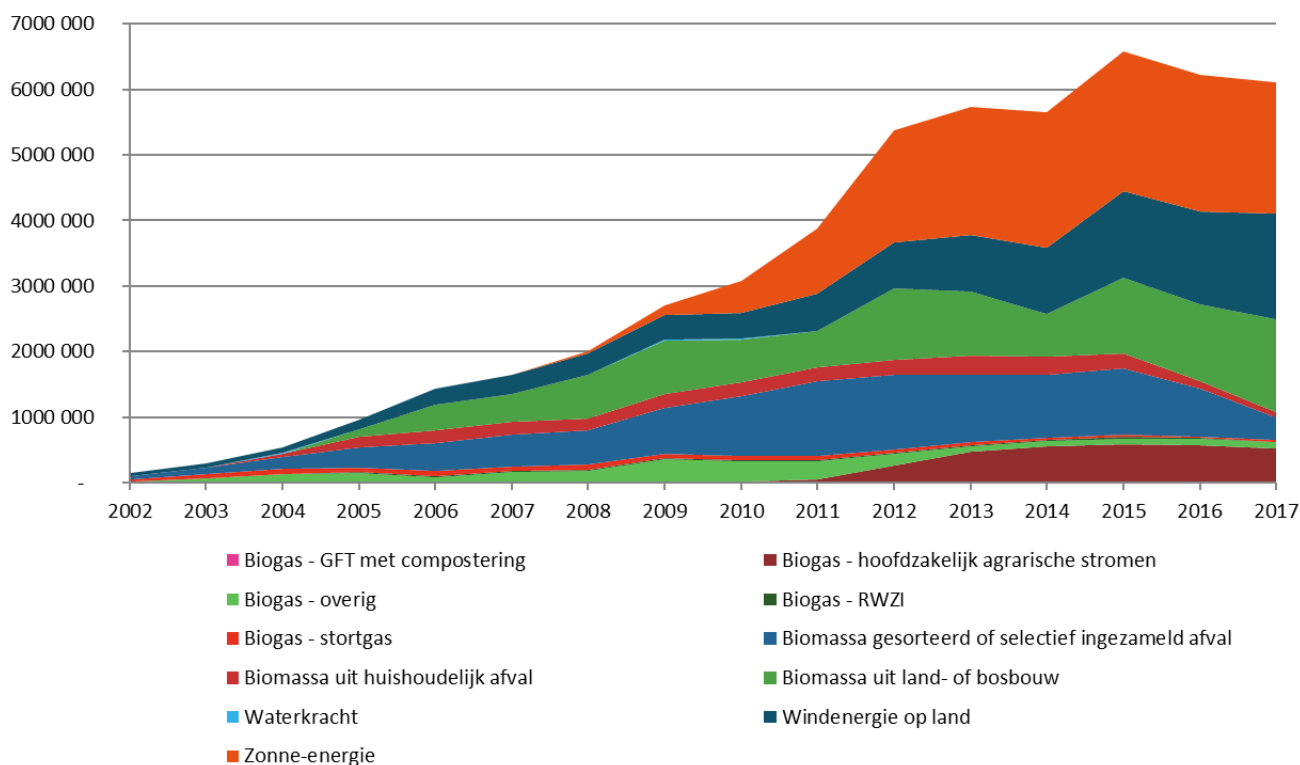
ENERGIEBRON	2012	2013	2014	2015	2016	2017	TOTAAL
Biogas – GFT met compostering	16.486	14.762	15.746	17.461	5.903	5.667	76.025
Biogas – hoofdzakelijk agrarische stromen	250.869	461.058	536.098	568.773	566.958	522.616	2.906.372
Biogas - overig	176.527	79.979	80.618	90.415	93.477	89.462	610.478
Biogas – RWZI	18.578	16.324	17.552	23.674	13.420	7.681	97.229
Biogas - stortgas	49.114	40.116	33.399	26.478	27.505	24.295	200.907
Biomassa gesorteerd of selectief ingezameld afval	1.140.127	1.040.796	964.705	1.020.416	721.311	352.114	5.239.469
Biomassa uit huishoudelijk afval	225.446	279.436	266.988	216.922	124.322	73.631	1.186.745
Biomassa uit land- of bosbouw	1.090.771	989.354	657.690	1.156.479	1.170.816	1.422.974	6.488.084
Waterkracht	2.213	2.159	2.749	2.050	2.077	884	12.132
Windenergie op land	700.627	848.309	1.006.049	1.320.187	1.413.206	1.598.720	6.887.098
Zonne-energie	1.710.607	1.954.523	2.068.327	2.133.370	2.089.303	2.016.270	11.972.400
TOTAAL	5.381.365	5.726.816	5.649.921	6.576.225	6.228.298	6.114.314	35.676.939

Hoewel de cijfers met aantal uitgereikte GSC voor producties 2017 nog niet definitief zijn (er gebeuren altijd nog uitreikingen na 1 april voor productie in het voorgaande kalenderjaar), blijven de stijgende trend voor windenergie en de stagnerende trend voor zonne-energie zoals verwacht gelden. Hier moet bij opgemerkt worden dat 2015 een jaar was met een hoger aantal uren zonneshijn dan gemiddeld. Voor een aantal biogas en biomassa categorieën zijn de volumes aan uitgereikte GSC verder gedaald. Dit komt deels doordat een aantal installaties aan het einde van hun steunperiode zijn gekomen en dus niet meer in aanmerking komen voor het verkrijgen van GSC. Het productievolume van installaties op basis van biomassa uit land- of bosbouw is wel gestegen en wordt sterk bepaald door grondstofprijzen en keuzes in het bedrijfsbeheer en kan daarom sterk fluctueren over jaren heen.

Voor 2017 werd 33% van het totaal aantal GSC uitgereikt aan zonne-energie installaties, 30% aan installaties op basis van biomassa, 26% aan windenergie en 11% aan biogas installaties (status april 2018).

In paragraaf 1.3.3. bekijken we de impact van het volume aan uitgereikte GSC op de markt.

Figuur 1: Aantal uitgereikte groenestroomcertificaten per energiebron en per productiejaar

1.2. Handel in groenestroomcertificaten

1.2.1. Bilaterale handel in groenestroomcertificaten

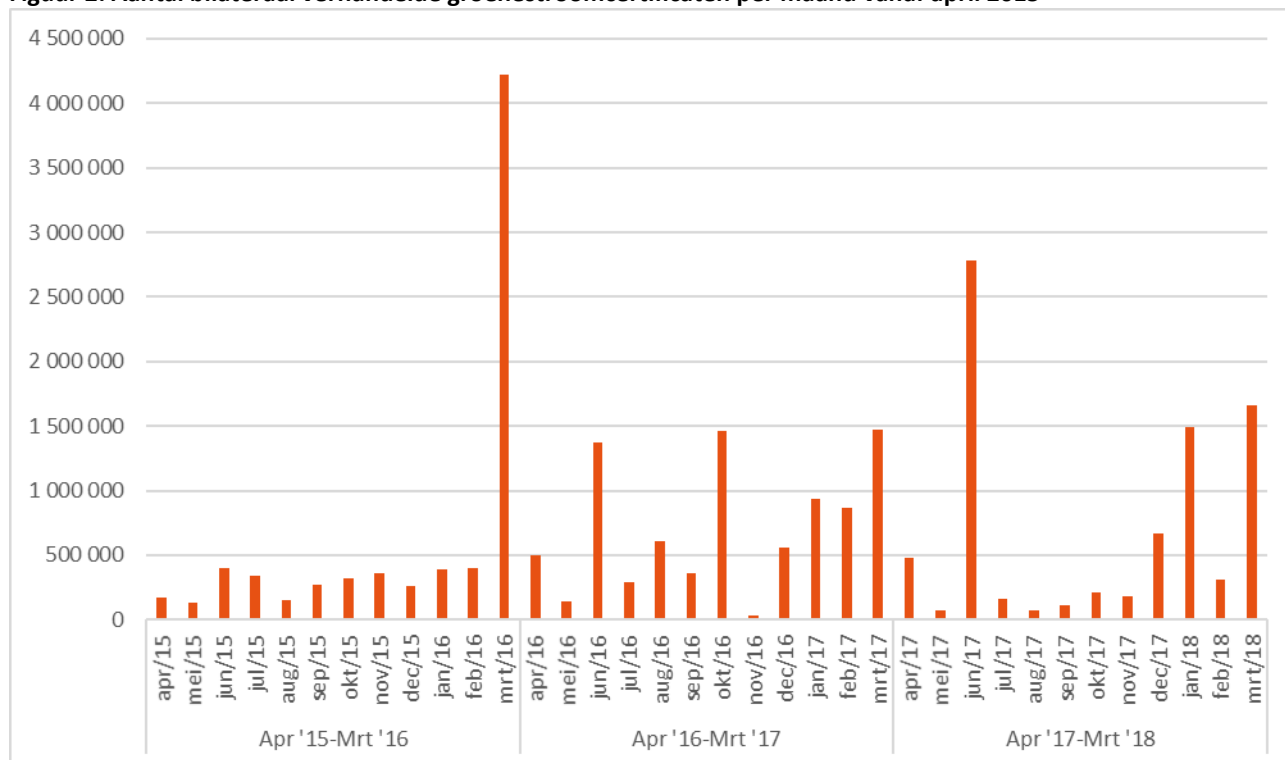
1.2.1.1. Aantal bilateraal verhandelde groenestroomcertificaten

Elk jaar moeten de toegangshouders, geregistreerd op een elektriciteitsafnamepunt in het Vlaamse Gewest (uitgezonderd de netbeheerders), een aantal groenestroomcertificaten indienen voor hun certificatenverplichting (de “quotumplicht GSC”, zie verder in paragraaf 1.3.). De uiterste datum voor indiening ligt op 31 maart van het kalenderjaar volgend op het elektriciteitsafnamejaar. Dit maakt dat een handelsjaar voor groenestroomcertificaten eerder gelijk loopt met de inleverperiode van de quotumplicht (van april jaar Y t.e.m. maart jaar Y+1) dan met een kalenderjaar. Aangezien groenestroomcertificaten tien jaar geldig blijven voor inlevering voor de certificatenverplichting, kunnen certificaten ook aangekocht worden in een eerdere handelsperiode en in portefeuille gehouden worden. Bedrijven proberen echter doorgaans geen te grote ‘reserves’ aan certificaten te hebben, omwille van de financieringskost en uit overwegingen i.v.m. risicobeperking. Mogelijke risico’s zijn daling van de marktprijzen, volumerisico (bijvoorbeeld bij daling van de levertolumes elektriciteit) en wijzigingen in het wetgevend kader zoals quotumwijzigingen, wijziging in aanvaarde certificaten of zelfs afschaffing van het hele systeem.

Figuur 2 toont het aantal bilateraal verhandelde groenestroomcertificaten per maand voor de voorbije drie handelsperiodes (april 2015 t.e.m. maart 2018). Als een certificaat meerdere malen wordt verhandeld, zal dit ook telkens mee opgenomen zijn in deze statistiek.

Transacties waarvoor in de certificatenbank een prijs werd ingegeven buiten de gestelde grenzen¹ zijn niet mee opgenomen in deze volumes omdat dit doorgaans fout uitgevoerde transacties betreft, correcties van foute transacties (bijvoorbeeld verkoop garanties van oorsprong met verkeerdelijk groenestroomcertificaten erin of transacties bedoeld als verkoop aan minimumsteun, maar ingevoerd als gewone verkoop), of overdrachten van GSC tussen verschillende rekeningen van eenzelfde bedrijf of bedrijvengroep aan 0 euro. Ook verkoop van certificaten aan de netbeheerders tegen minimumsteun of de indiening van de netbeheerders zijn niet inbegrepen; dit wordt verder besproken. Verkopen van deze GSC door de netbeheerders zijn dan weer wel opgenomen in de cijfers van Figuur 2.

Figuur 2: Aantal bilateraal verhandelde groenestroomcertificaten per maand vanaf april 2015

Waar er vroeger doorgaans een duidelijke piek werd gemeten in aantal verhandelde GSC in de maand maart van elke handelsperiode, zijn er voor de periodes april 2016-maart 2018 meerdere kleinere pieken waar te nemen. Deze komen overeen met veilingmomenten georganiseerd door de netbeheerders (zie paragraaf 1.2.3.). Tijdens de handelsperiode april 2017-maart 2018 werden in totaal 8.192.310 groenestroomcertificaten verhandeld. Dat is iets minder dan de handelsperiode april 2016-maart 2017 maar nog steeds hoger dan de handelsperiodes hiervoor. De drie pieken in januari, maart en juni vertegenwoordigen hiervan samen meer dan 62%, 13% meer dan de drie grootste pieken in de handelsperiode april 2016-maart 2017. Dit is eveneens grotendeels toe te schrijven aan de veilingmomenten door de netbeheerders.

Door de grote volumes aan certificaten die door producenten aan minimumsteun worden overgedragen aan de netbeheerders (zie § 1.2.2.), wordt de impact op de markt van de verkopen van certificaten door de netbeheerders steeds groter (zie § 1.2.3.). Voor de handelsperiode april 2017-maart 2018 vertegenwoordigen deze verkopen meer dan 62% van het vermelde volume aan bilateraal verhandelde GSC, waar dit in de vorige handelsperiode nog op 58% lag. Van de overige 3,1 miljoen bilateraal verhandelde GSC met een transactieprijs binnen de gestelde grenzen en waarbij geen netbeheerder betrokken was, werden naar schatting een kleine 30% verhandeld tussen partijen van eenzelfde industriële groep. De prijszetting bij dergelijke transacties kan beïnvloed worden door andere factoren dan bij 'pure'

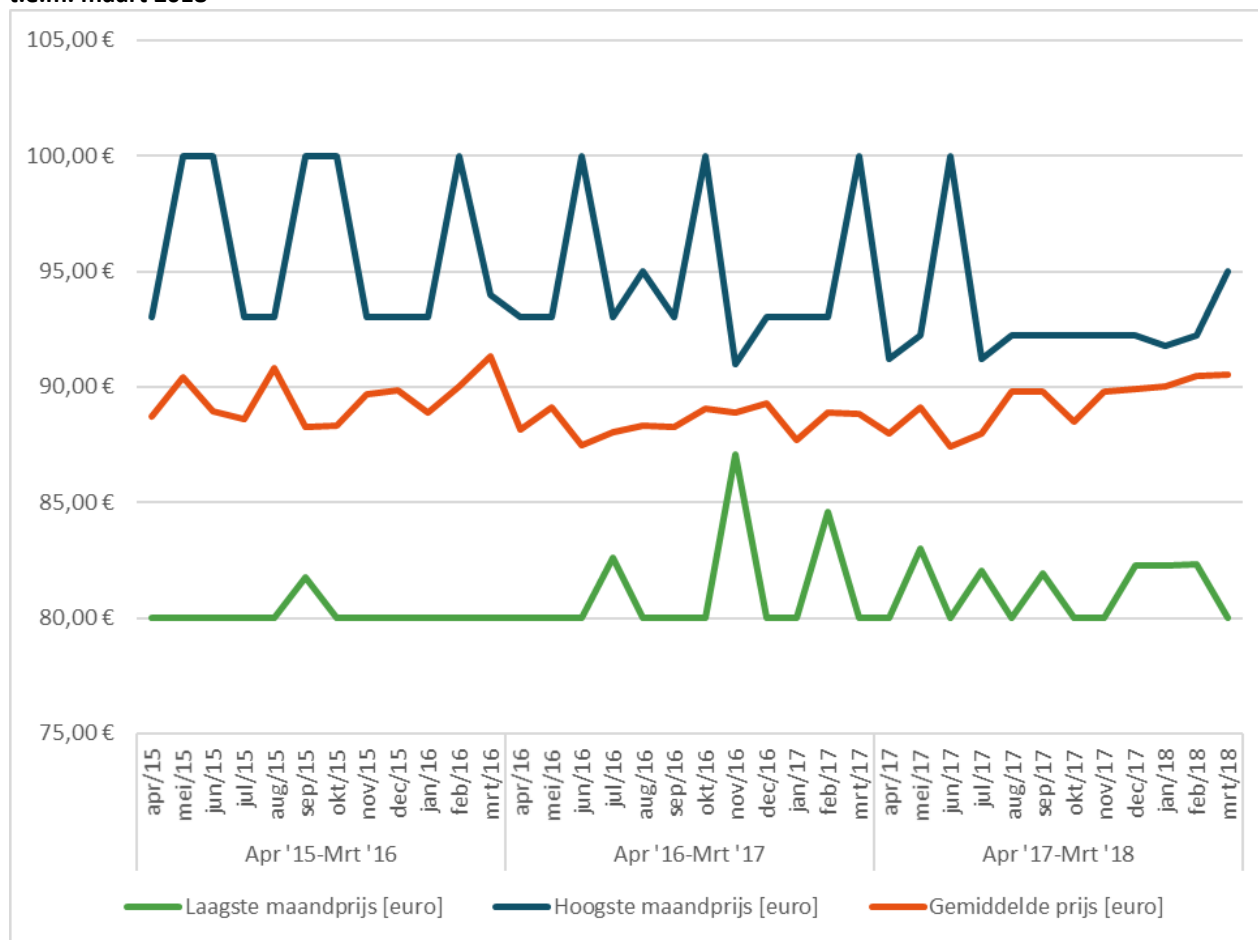
¹ Gebruikte grenzen ter bepaling of een transactie al dan niet wordt opgenomen in de statistieken:
 Statistieken t.e.m. oktober 2016: ondergrens 50 euro en bovengrens 160 euro.
 Statistieken vanaf november 2016: ondergrens 25 euro en bovengrens 134 euro.

verkopen op de bilaterale markt. Aangezien niet altijd eenduidig te bepalen is welke partijen tot eenzelfde groep kunnen gerekend worden en dus welke transacties hier al dan niet onder vallen, gaat het hier enkel om een inschatting.

1.2.1.2. Transactiepreizen groenestroomcertificaten

Figuur 3 geeft de gemiddelde bilaterale transactiepreizen weer per maand voor de drie meest recente handelsperiodes, alsook de geregistreeerde laagste en hoogste transactiepreizen per GSC per maand. Hierin zijn zowel transacties die deel uitmaken van langetermijncontracten als 'spot deals' inbegrepen. Ook de verkopen door de netbeheerders zitten mee in deze cijfers.

Figuur 3: Gemiddelde, laagste en hoogste transactieprijs per groenestroomcertificaat per maand, vanaf april 2015 t.e.m. maart 2018

De gewogen gemiddelde transactieprijs voor de handelsperiode april 2017-maart 2018 was 89,03 € t.o.v. 88,46 € vorig jaar, een lichte stijging dus. Gezien de lichte verbetering van de bestaande marktoverschotten van GSC (zie paragraaf 1.3.3), is dit niet verwonderlijk. De prijszetting in de markt hangt evenwel ook nog af van andere factoren. Zo is de bilaterale handel buiten de verkopen door de netbeheerders minder gevoelig aan de marktoverschotten. Dit komt door het hoge aandeel intragroepstransacties aan een gemiddeld hogere en minder fluctuerende transactieprijs en de stabielere prijzen in lange termijn contracten:

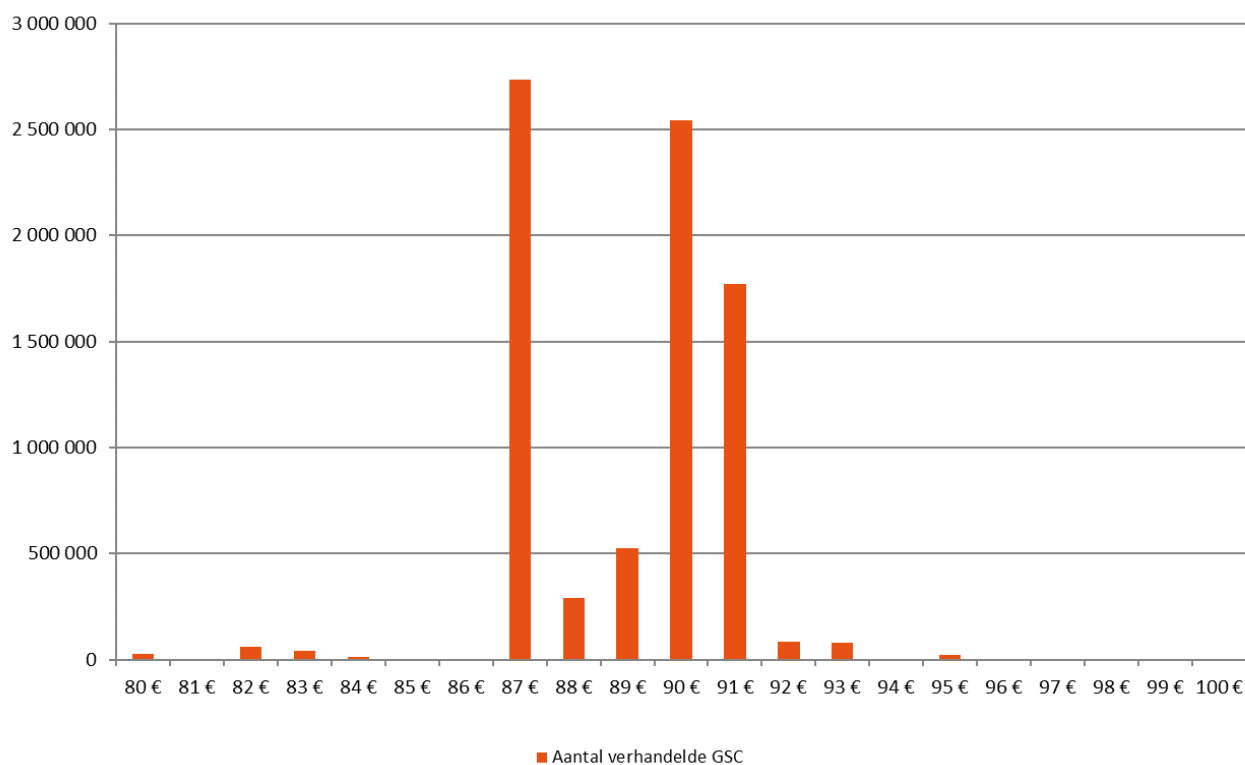
- Gemiddelde transactieprijs per GSC handelsperiode april 2017-maart 2018 = 89,03 €
- Gemiddelde transactieprijs verkopen door netbeheerders = 88,47 €
- Gemiddelde transactieprijs overige bilaterale handel = 89,96 €
- Gemiddelde bilaterale transactieprijs excl. intragroepstransacties (inschatting) = 88,98 €

De laagste geregistreerde transactieprijs per verhandeld GSC blijft, op een paar uitschieters na, stabiel op 80€. Deze prijs komt overeen met de minimumsteun van toepassing voor verschillende productie-installaties met startdatum vóór 1 januari 2010, zijnde installaties op basis van windenergie, biomassa en biogas uit organisch-biologische stoffen, het organisch-biologisch deel van restafval, stortgas en biogas uit afvalwaterzuiveringsslib en rioolwaterzuiveringsslib. Dit is echter niet de laagste minimumsteun. Voor bepaalde productie-installaties is deze minimumsteun 60 € (zie paragraaf 1.2.2.).

Net als in de vorige handelsperiode vormde de boetewaarde het voorbije jaar een absoluut plafond voor de transactiepreizen. Het aantal GSC dat aan deze waarde van 100 € werd getransfereerd is echter verwaarloosbaar (zie Figuur 4).

In de handelsperiode april 2015 – maart 2016 lag de piek in aantal bilateraal verhandelde GSC nog rond 92 €/GSC. Voor de vorige handelsperiode april 2016 – maart 2017 was dit verschoven naar 87 €/GSC (52% van het verhandeld volume) en dit is zo gebleven voor de handelsperiode april 2017 – maart 2018 (33%), zij het iets minder uitgesproken. Dit heeft alles te maken met het zware gewicht van de verkopen van GSC door de netbeheerders, het hoge volume trok de gemiddelde transactieprijs omlaag.

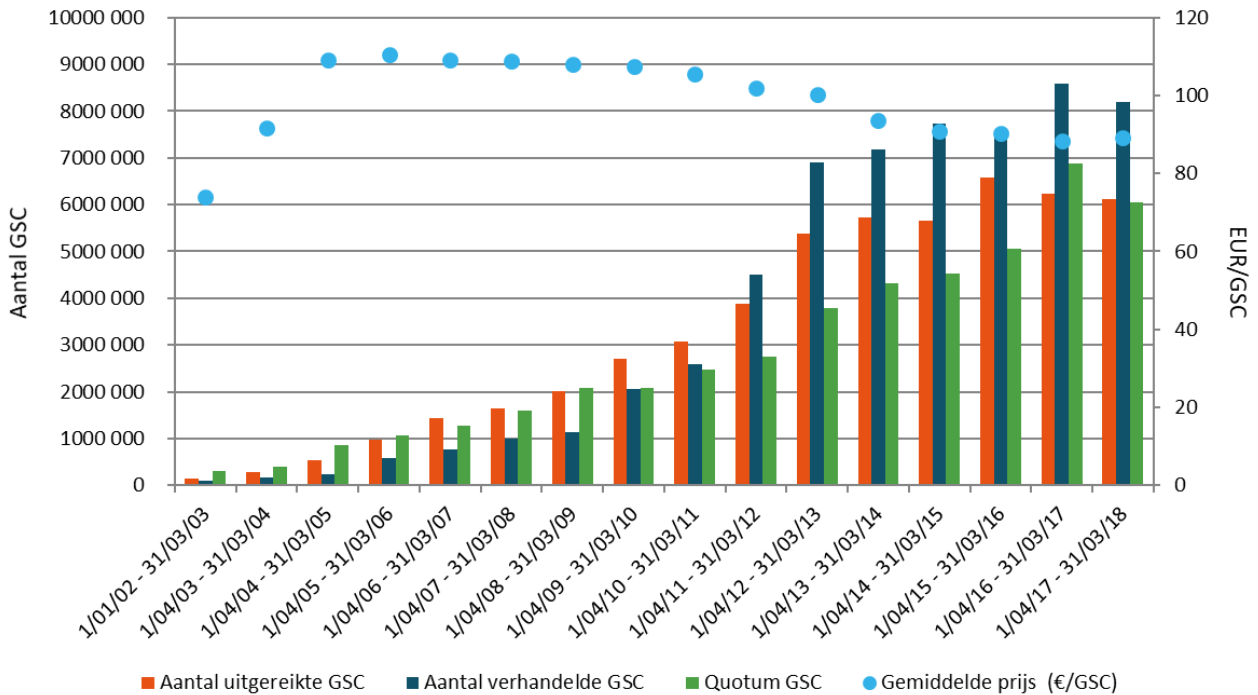
Figuur 4: Price spread transactieprijs verhandelde GSC in periode april 2017 t.e.m. maart 2018 (euro/GSC (afgerond))

In Figuur 5 tenslotte is, vanaf de opstart van het certificatenstelsel in 2002, de evolutie weergegeven van:

- het aantal uitgereikte GSC (productie jaar Y);
- het aantal bilateraal verhandelde GSC (handelsperiode april jaar Y t.e.m. maart jaar Y+1);
- het aantal in te leveren GSC voor het quotum (31 maart jaar Y+1) (zie paragraaf 1.3.);
- de gemiddelde transactieprijs per inleveringsronde (april jaar Y t.e.m. maart jaar Y+1).

Figuur 5: Aantal uitgereikte, verhandelde en in te leveren GSC en gemiddelde transactieprijs per inleveringsronde

De algemene dalende trend van de gemiddelde transactieprijs die we de laatste 10 jaar vaststelden, ondanks het stijgende quotum, is in de voorbije handelsperiode licht omgebogen. Hier moet wel bij vermeld worden dat de boetewaarde meermaals is gewijzigd doorheen de tijd:

- 75 euro per ontbrekend GSC op 31 maart 2003
- 100 euro per ontbrekend GSC op 31 maart 2004
- 125 euro per ontbrekend GSC tot en met 31 maart 2012
- 118 euro per ontbrekend GSC op 31 maart 2013
- 100 euro per ontbrekend GSC na 31 maart 2013

Sinds de handelsperiode april 2011-maart 2012 is het aantal bilateraal verhandelde GSC hoger dan het aantal uitgereikte GSC en ook een stuk hoger dan de certificaatverplichting. Deze cijfers zijn echter inclusief de intragroepstransacties, die een enigszins overschat beeld geven van de marktactiviteit.

1.2.2. Overdracht van groenestroomcertificaten aan netbeheerders aan minimumsteun

1.2.2.1. Aantal groenestroomcertificaten overgedragen aan netbeheerders aan minimumsteun

Zoals vastgelegd in Artikel 7.1.6. van het Energiedecreet moeten netbeheerders een minimumsteun toekennen aan producenten die hun groenestroomcertificaten wensen over te dragen. Het niveau van deze minimumsteun is vastgelegd in het Energiedecreet en is afhankelijk van de gebruikte hernieuwbare energiebron en de gebruikte productietechnologie, alsook van de datum van ingebruikname van de installatie en het geïnstalleerd vermogen. Dit mechanisme geeft aan producenten financiële zekerheid over de minimumvergoeding die ze kunnen ontvangen voor hun groenestroomproductie en wordt gebruikt wanneer de waarde van de minimumsteun hoger is dan de waarde die de producent kan krijgen op de bilaterale certificatenmarkt.

Vóór 2011 werden enkel groenestroomcertificaten afkomstig uit zonne-energie overgedragen aan de netbeheerders aan minimumsteun. De minimumsteun voor zonne-energie installaties in gebruik genomen in die jaren lag hoger dan de geldende boetewaarde, omdat de installatiekost van deze installaties toen nog zeer hoog was. Vanaf 2010 is de minimumsteun voor zonne-energie installaties geleidelijk beginnen

afnemen. In totaal zijn er 12 verschillende niveaus van minimumsteun voor zon, van 450€/GSC tot 90€/GSC, afhankelijk van de datum van ingebruikname en het geïnstalleerd vermogen. Een volledig overzicht van de waarden van de minimumsteun is te vinden in het Energiedecreet en op www.vreg.be.²

Sinds 2011 worden ook groenestroomcertificaten uitgereikt voor elektriciteitsproductie uit andere energiebronnen dan zonne-energie overgedragen aan netbeheerders tegen de gegarandeerde minimumsteun. Waar het initieel ging over een beperkt aantal technologieën en steuncertificaten, is er een toenemende trend van meer energiebronnen en meer producenten die hierop terugvallen. Dit komt door de gedaalde prijzen op de bilaterale markt onder invloed van de gedaalde boetewaarde en de marktoverschotten (zie paragraaf 1.3.3.).

Tabel 2 toont per handelsperiode (april jaar Y-maart jaar Y+1) het aantal GSC dat tegen minimumsteun aan de netbeheerders werd overgedragen³. In de periode april 2017-maart 2018 werden 3.328.327 groenestroomcertificaten overgedragen aan de netbeheerders, dat is iets meer dan in de vorige handelsperiode (3.243.568 GSC).

Tabel 2: Aantal overgedragen GSC aan de netbeheerders aan gegarandeerde minimumsteun tijdens de vijf laatste handelsperiodes

HANDELSPERIODE	GSC overdracht aan NB aan 450€/GSC	GSC overdracht aan NB aan 350€/GSC	GSC overdracht aan NB aan 330€/GSC	GSC overdracht aan NB aan 300€/GSC	GSC overdracht aan NB aan 270€/GSC	GSC overdracht aan NB aan 250€/GSC
April 2013-Maart 2014	525.290	340.465	466.118	166.346	156.726	114.823
April 2014-Maart 2015	523.563	340.184	483.446	162.377	155.173	113.336
April 2015-Maart 2016	544.624	352.678	496.522	168.996	160.804	117.440
April 2016-Maart 2017	518.424	333.676	472.968	161.991	153.061	110.936
April 2017-Maart 2018	528.026	338.419	476.353	161.560	152.655	111.942

HANDELSPERIODE	GSC overdracht aan NB aan 240€/GSC	GSC overdracht aan NB aan 230€/GSC	GSC overdracht aan NB aan 210€/GSC	GSC overdracht aan NB aan 150€/GSC	GSC overdracht aan NB aan 110€/GSC	GSC overdracht aan NB aan 100€/GSC
April 2013-Maart 2014	31.462	130.522	76.782	1.394	42.847	375.684
April 2014-Maart 2015	31.867	133.862	80.302	1.506	79.786	485.543
April 2015-Maart 2016	32.460	138.891	84.192	3.713	116.304	443.846
April 2016-Maart 2017	30.599	129.351	81.107	1.008	127.013	435.695
April 2017-Maart 2018	32.010	127.593	78.973	920	114.557	409.002

HANDELSPERIODE	GSC overdracht aan NB aan 95€/GSC	GSC overdracht aan NB aan 93€/GSC	GSC overdracht aan NB aan 90€/GSC	GSC overdracht aan NB aan 80€/GSC	GSC overdracht aan NB aan 60€/GSC
April 2013-Maart 2014	16	7.593	270.924	5.686	0
April 2014-Maart 2015	14	27.755	334.729	335	0

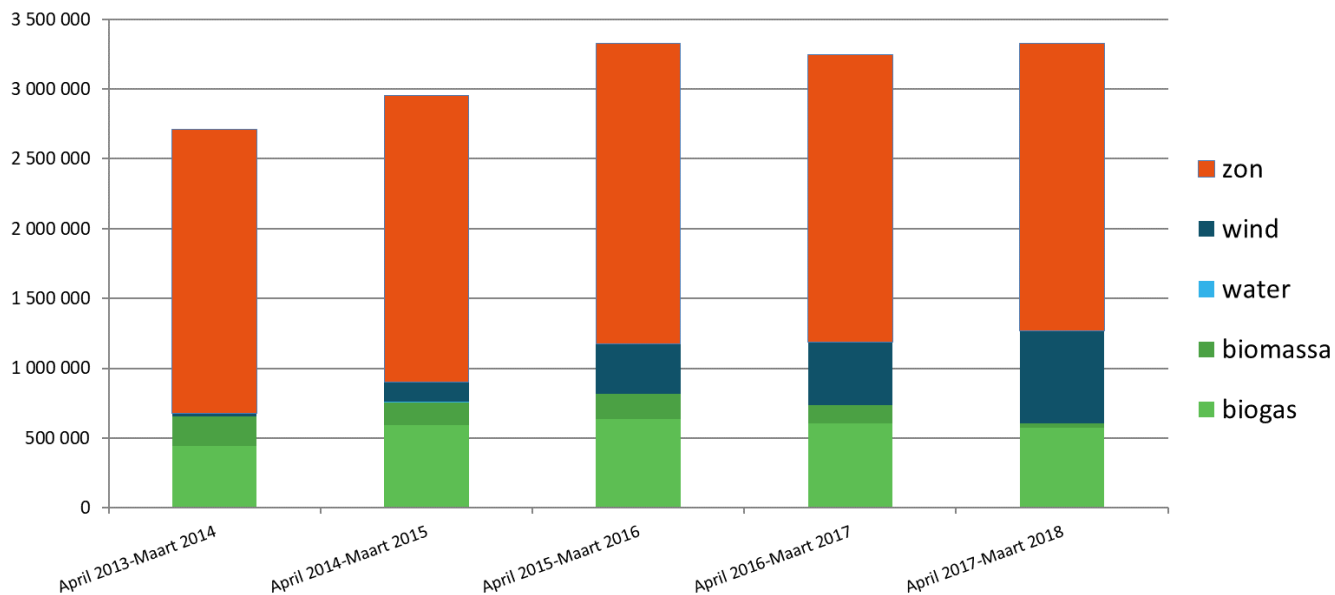
² Energiedecreet: Art. 7.1.6.; www.vreg.be/nl/minimumsteun-voor-steuncertificaten

³ Voor meer details over het aantal GSC verkocht aan de netbeheerders per niveau van minimumsteun en per energiebron, zie statistiek 'Verkoop aan de netbeheerder aan minimumsteun' op www.vreg.be/nl/groene-stroom

April 2015-Maart 2016	22	124.175	543.183	674	0
April 2016-Maart 2017	14	357.367	330.354	4	0
April 2017-Maart 2018	6	562.955	233.353	3	0

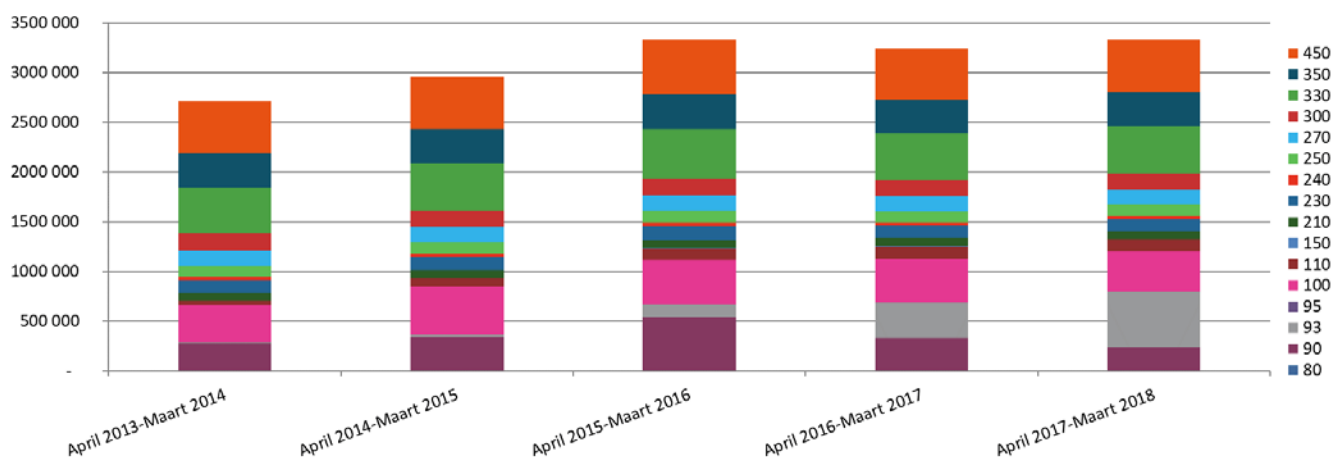
Figuren 6 en 7 geven de cijfers uit bovenstaande tabel grafisch weer per handelsperiode, eenmaal gestapeld volgens energiebron (de verschillende technologieën onder biogas en onder biomassa worden hier samen genomen) en eenmaal gestapeld volgens niveau van minimumsteun.

Figuur 6: Aantal overgedragen GSC aan de netbeheerders aan gegarandeerde minimumsteun, gestapeld per energiebron

Meer dan de helft van de aan de netbeheerders overgedragen GSC blijft afkomstig uit zonne-energie (62%), het grootste deel van deze GSC wordt overgedragen aan een minimumsteun die boven de boeteprijs ligt. Met 20% van de aan de netbeheerders overgedragen GSC is wind opnieuw de sterkste stijger in de voorbije quotumperiode. De volumes komende uit biogas en vooral uit biomassa installaties zijn gedaald en maken respectievelijk 17% en 1% van het totale overgedragen volume aan GSC uit in de handelsperiode april 2017 - maart 2018. Het aandeel van waterkracht is verwaarloosbaar.

Figuur 7: Aantal overgedragen GSC aan de netbeheerders aan gegarandeerde minimumsteun, gestapeld per minimumsteun

Voornamelijk de volumes aan de netbeheerders overgedragen GSC aan €90, €100 en €110 zijn in de laatste handelsperiode gedaald t.o.v. het jaar ervoor. Het volume aan €93 is het grootste in absolute aantallen en is met de helft toegenomen; dit is namelijk de minimumsteun voor installaties met startdatum vanaf 2013. Het merendeel van de GSC uitgereikt aan windinstallaties op land werden aan deze minimumsteun overgedragen. GSC overgedragen aan €110 zijn allemaal afkomstig uit biogas installaties. De GSC overgedragen aan een minimumsteun hoger dan €110 zijn exclusief afkomstig van zonne-energie installaties, geïnstalleerd voor 2013.

In Tabel 3 vergelijken we het aantal aan de netbeheerders aan minimumsteun overgedragen GSC per handelsperiode met het aantal uitgereikte GSC voor de productieperiode die hier grotendeels mee overlapt⁴. Voorbeeld: GSC overgedragen aan minimumsteun tijdens de handelsperiode april 2017-maart 2018 t.o.v. uitgereikte GSC voor productiejaar 2017. De cijfers over aantal uitgereikte GSC werden geüpdatet tot de status in april 2018 en bevatten dus ook GSC die nog niet beschikbaar waren voor verkoop in de vergelijkende handelsperiode, maar pas in de maand erna. Het blijkt dat iets meer dan de helft van de uitgereikte GSC op die manier verkocht zijn in de voorbije handelsperiode, wat nog een lichte stijging is ten opzichte van de afgelopen jaren.

Tabel 3: Aantal uitgereikte en aantal aan minimumsteun overgedragen groenestroomcertificaten

	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Aantal uitgereikte, aanvaardbare GSC per productiejaar	5.381.365	5.726.816	5.649.921	6.576.225	6.228.298	6.114.314
Aantal GSC overgedragen aan netbeheerders aan minimumsteun	2.024.857	2.712.678	2.953.778	3.328.524	3.243.189	3.328.327
% GSC overgedragen aan netbeheerders t.o.v. uitgereikt	38%	47%	52%	51%	52%	54%

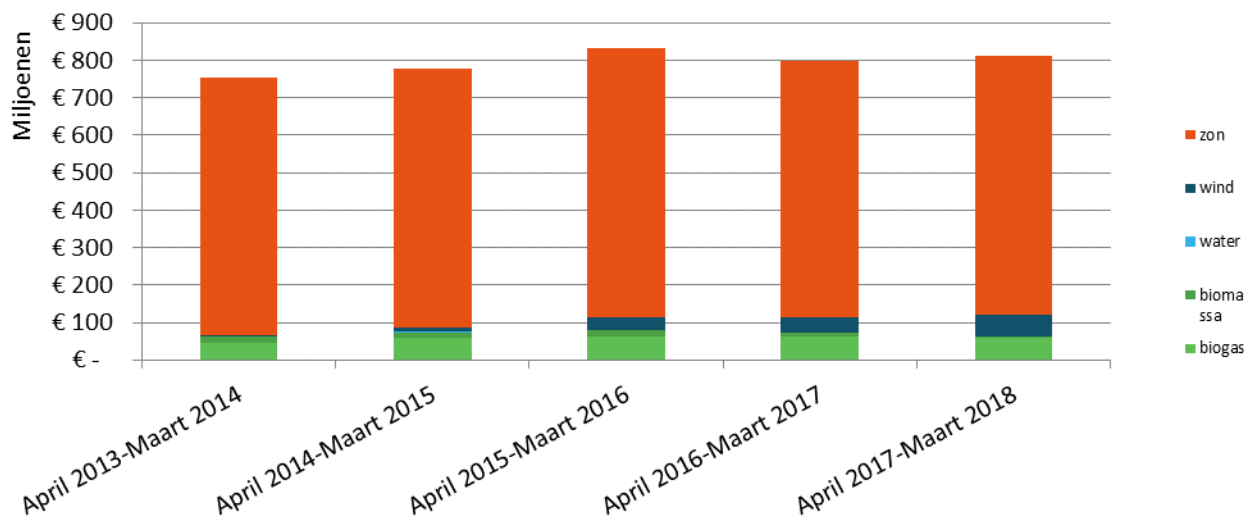
⁴ Het jaar van productie van GSC komt niet altijd overeen met het jaar van overdracht van de certificaten aan de netbeheerders. In het geval van kleinschalige zonnepanelen (i.e. < 10 kW) worden de GSC echter doorgaans onmiddellijk na uitreiking automatisch aan de netbeheerder overgedragen.

1.2.2.2. Verkoop GSC aan netbeheerders tegen minimumsteun in euro

In Figuur 8 en Figuur 9 is te zien wat deze overdrachten aan de netbeheerders voorstellen in euro, respectievelijk gestapeld per energiebron en per niveau van minimumsteun, naar analogie met de gegevens in Figuren 6 en 7.

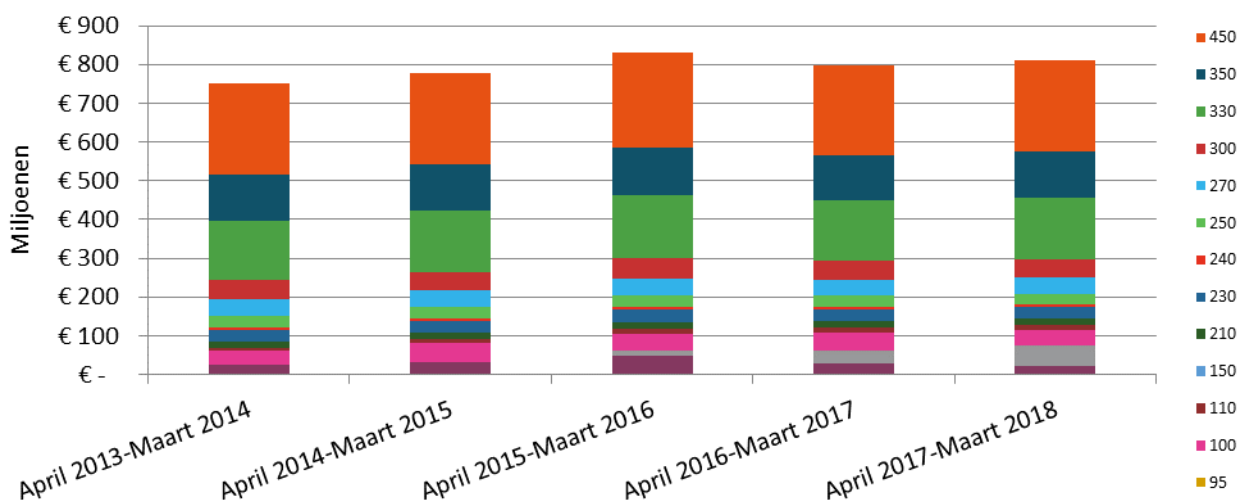
Het gaat hier om de bedragen uitgegeven door alle netbeheerders samen. In totaal per jaar komt dit neer op meer dan 811 miljoen euro voor de laatste handelsperiode (tegenover bijna 799 miljoen euro voor de vorige handelsperiode).

Figuur 8: Bedragen uitbetaald door de netbeheerders voor overgedragen GSC aan gegarandeerde minimumsteun in euro, gestapeld per energiebron

Van het totaal bedrag dat door de netbeheerders werd betaald aan producenten die hun GSC hebben overgedragen aan minimumsteun tijdens de laatste handelsperiode, ging 85% naar producenten van zonne-energie, 8% naar wind, 7% naar biogas en is het aandeel dat naar biomassa-producenten en waterkracht ging verwaarloosbaar.

Figuur 9: Bedragen uitbetaald door de netbeheerders voor overgedragen GSC aan gegarandeerde minimumsteun in euro, gestapeld per minimumsteun

1.2.3. Verkoop groenestroomcertificaten door de netbeheerders

Overeenkomstig Artikel 7.1.6 §2 van het Energiedecreet hebben de Vlaamse netbeheerders de verplichting om groenestroomcertificaten die hen aangeboden worden in ruil voor de wettelijk vastgelegde minimumsteun (zie vorige paragraaf) terug op de markt te brengen op regelmatige tijdstippen. Dit moet gebeuren met als doel (een deel van) de kosten van deze opkoopplicht te recupereren. Deze verkopen zaten al inbegrepen in de cijfers gegeven in de paragraaf over 'Bilaterale handel in groenestroomcertificaten' (1.2.1.). We filteren ze hier uit de totale cijfers en lichten ze verder toe en dit in het kader van onze controle op de transparantie en regulariteit van de verkoop van certificaten door de netbeheerders.

Bovenop deze verkopen door de netbeheerders op de commerciële markt, werden er voor het tweede jaar op rij in juli en december 2017 door de netbeheerders ook GSC ingediend bij de VREG, en kregen zij hiervoor een vergoeding van het Vlaams Energieagentschap met middelen uit het Energiefonds. Deze volumes aan ingediende GSC zitten niet in de cijfers over de handel in GSC en worden apart besproken in § 1.2.3.5.

1.2.3.1. Aantal verkochte groenestroomcertificaten door de netbeheerders op de commerciële markt

Tabel 4 geeft een overzicht van het aantal door de netbeheerders verkochte groenestroomcertificaten per werkmaatschappij⁵ en per handelsperiode voor de vijf laatste handelsperiodes. Hierbij wordt gekeken naar de transactiedatum (uitvoeringsdatum) waarop de certificaten werden verkocht door de netbeheerder. Dit betekent dat de weergegeven volumes niet altijd overeenkomen met de volumes die tijdens de veilingen van de netbeheerders in de periode april 2017-maart 2018 werden toegewezen aan een koper. Namelijk, aangezien netbeheerders doorgaans pas de certificaten transfereren na ontvangst van betaling door de koper, zijn er in de periode april 2017-maart 2018 ook transacties geregistreerd volgend uit veilingen van vóór april 2017, en omgekeerd zullen er ook certificaten zijn die - hoewel toegewezen aan een koper tijdens een veiling in de periode april 2017-maart 2018 - pas getransfereerd werden na maart 2018.

Tabel 4: Aantal door de netbeheerders verkochte GSC

Netbeheerder	April 2013- Maart 2014	April 2014- Maart 2015	April 2015- Maart 2016	April 2016- Maart 2017	April 2017- Maart 2018
EANDIS	982.631	1.528.872	276.119	2.624.131	4.467.195
INFRA	120.250	705.699	893.284	2.184.126	437.478
ELIA	169.989	156.192	208.181	131.946	193.265
TOTAAL	1.272.870	2.390.763	1.377.584	4.940.203	5.097.938

Het aantal door de netbeheerders verkochte GSC in de periode april 2017-maart 2018 was opnieuw opvallend hoog.

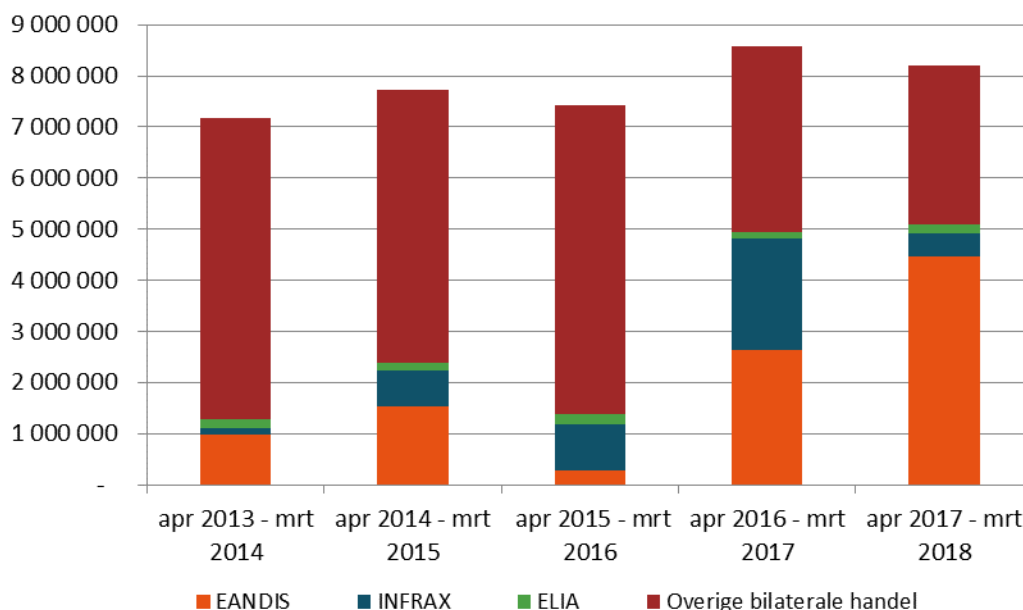
In Figuur 10 zijn de verkopen van GSC door de netbeheerders afgebeeld als fractie van de totale volumes bilateraal verhandelde GSC. De distributienetbeheerders staan gegroepeerd per werkmaatschappij.

⁵ Eandis omvat netbeheerders Gaselwest, Imea, Imewo, Intergem, Iveka, Iverlek en Sibelgas.

Infrac omvat netbeheerders Infrac West, Inter-Energa, Iveg en PBE.

T.e.m. 31/12/2015 werden verkopen op rekening van netbeheerder Ores (Verviers) uitgevoerd door Eandis. Vanaf 1/01/2016 is Inter-Energa de netbeheerder geworden voor wat betreft het elektriciteitsnet van de gemeente Voeren (vroeger Ores (Verviers)).

Figuur 10: Aantal door de netbeheerders verkochte GSC in de totale aantallen verhandelde GSC, per handelsperiode

62% van de in de periode april 2017-maart 2018 bilateraal verhandelde GSC werden verkocht door een netbeheerder, in vergelijking met 58% in de vorige handelsperiode. Het grootste gewicht van het aanbod aan GSC in de markt ligt dus bij de netbeheerders, zeker wanneer rekening wordt gehouden met het feit dat naar schatting ongeveer 30% van de overige bilateraal verhandelde GSC werd getransfereerd tussen rekeningen van partijen van eenzelfde industriële groep (zie paragraaf 1.2.1.1.) en certificaten ook meermaals kunnen verhandeld worden en zo meermaals in de statistieken van de overige bilaterale handel komen (dit is niet zo bij verkopen door de netbeheerders, aangezien een certificaat slechts eenmaal kan verkocht worden aan minimumsteun aan de netbeheerder).

1.2.3.2. Gemiddelde prijs door de netbeheerders verkochte groenestroomcertificaten op de commerciële markt

Tabel 5 vergelijkt de gemiddelde transactieprijs van groenestroomcertificaten verkocht door de netbeheerders met de gemiddelde transactieprijs van alle andere bilaterale verkopen van GSC, zonder de verkopen door netbeheerders, en dit voor de laatste vijf handelsperiodes. De prijzen van de door de netbeheerders verkochte GSC lagen in de laatste handelsperiode tussen 87 en 90€/GSC.

Tabel 5: Gemiddelde transactieprijs GSC, opgesplitst in verkopen door netbeheerders en verkopen door andere marktpartijen

Handelsperiode	Gemiddelde transactieprijs		
	Verkopen door netbeheerders	Andere bilaterale transacties	Vershil
April 2017-Maart 2018	88,47 €/GSC	89,96 €/GSC	-1,66%
April 2016-Maart 2017	87,15 €/GSC	90,23 €/GSC	-3,42%
April 2015-Maart 2016	87,55 €/GSC	91,05 €/GSC	-3,85%
April 2014-Maart 2015	88,17 €/GSC	92,06 €/GSC	-4,22%
April 2013-Maart 2014	89,84 €/GSC	94,54 €/GSC	-4,98%
April 2012-Maart 2013	90,72 €/GSC	100,73 €/GSC	-9,94%

De gemiddelde prijs die de netbeheerders krijgen voor de verkoop van GSC ligt systematisch lager dan de gemiddelde prijs bij transacties waar de verkopende partij geen netbeheerder was (vb. producent, trader of andere marktpartij). Dit kan deels te wijten zijn aan het feit dat de netbeheerders enkel verkopen in de spot

markt, gevoelig aan de marktoverschotten, en de andere partijen GSC verkopen zowel via langetermijncontracten als via ‘spot deals’, maar ook de intragroepstransacties zijn hier mee de oorzaak van. Zoals al weergegeven in § 1.2.1.2. hebben deze gemiddeld gezien een hogere transactieprijs. Verder is er ook nog een normale marktwerking van kopen en verkopen die mee dit verschil bepaalt. Gezien het grote volume aan bilateraal verhandelde GSC zijn er namelijk duidelijk certificaten die meer dan eens worden verkocht, ook naast de intragroepstransacties waar partij A aankoopt en doorverkoopt naar zusterbedrijf B.

Het verschil tussen de gemiddelde verkoopprijs door netbeheerders en de gemiddelde bilaterale transactieprijs bij andere verkopen wordt wel steeds kleiner. Dit is een gevolg van de door sommige netbeheerders gehanteerde bodemprijzen bij het veilen van hun GSC (prijsniveaus waaronder geen certificaten verkocht worden). Een partij die certificaten wenst aan te kopen heeft de keuze tussen deelnemen aan de veilingen van de netbeheerders of aankopen in de bilaterale markt. Een groot prijsverschil tussen beide marktplaatsen is dan ook niet houdbaar.

Door het groot volume certificaten dat via de veilingen van de netbeheerders in de markt wordt gezet, hebben deze verkopen een belangrijke invloed op de totale gemiddelde bilaterale transactieprijs. Deze trend wordt verwacht af te nemen omwille van de dalende structurele overschotten, waardoor de marktprijzen kunnen stijgen en de verkoop aan minimumsteun kan dalen.

1.2.3.3. Aantal tegenpartijen en verkoopmethode

Tabel 6 geeft een overzicht van het aantal verschillende partijen dat groenestroomcertificaten aankoopt bij de netbeheerders. Een aantal partijen kocht certificaten bij verschillende netbeheerders, waardoor de totalen lager zijn dan de som van de individuele aantallen.

Tabel 6: Aantal kopers van GSC van de netbeheerders

Netbeheerder	April 2012- Maart 2013	April 2013- Maart 2014	April 2014- Maart 2015	April 2015- Maart 2016	April 2016- Maart 2017	April 2017- Maart 2018
EANDIS	4	9	13	23	23	29
INFRAX	4	7	11	20	25	12
ELIA	3	13	11	16	10	7
TOTAAL	7	18	20	30	30	30

Naar analogie met de vorige jaren werden de meeste certificaten verkocht via “pay as bid” veilingen. Hierbij kunnen geïnteresseerde partijen een prijs bieden per blok. De minimale grootte van elk blok en het aantal blokken waarop een bod kan uitgebracht worden, worden op voorhand vastgelegd in de procedurebeschrijving van de netbeheerder.⁶ De meeste netbeheerders opteren voor een bodemprijs waaronder geen verkoop wordt toegestaan. Alleen blokbiedingen die minstens deze bodemprijs opleveren worden toegewezen aan de hoogst biedende partij.

De certificatenveilingen werden door de netbeheerders twee tot vier maal per jaar georganiseerd⁷. Voorafgaand aan de periode waarin geboden kan worden, worden alle geïnteresseerde partijen op de hoogte gebracht van de te hanteren procedures. Hiertoe worden de lijsten met potentiële kopers gebruikt die wij publiceren en waarin een partij zich op verzoek kan laten opnemen.⁸ Elia publiceert de procedure ook op haar website en maakte melding via haar nieuwsbrief.

⁶ Bij de veilingen georganiseerd in de voorbije handelsperiode werden de blokken als volgt vastgelegd. Eandis: minimum 25 certificaten per blok (GSC & WKC) en maximum 5 blokken; Infrax: minimum 2.000 certificaten per blok (GSC & WKC) en maximum 3 blokken; Elia: minimum 100 certificaten per blok (GSC & WKC) en maximum 5 blokken.

⁷ Eandis en Infrax organiseren elk een veiling per kwartaal, Elia houdt elk jaar twee veilingen.

⁸ Voor groenestroomcertificaten: www.vreg.be/nl/kopers/groene-stroom. Voor warmte-kranchcertificaten: www.vreg.be/nl/kopers/wkk.

In totaal werden bij de veilingen georganiseerd in de periode april 2017-maart 2018 bijna 10 miljoen GSC te koop aangeboden⁹, vergeleken met 23 miljoen in de periode april 2016-maart 2017. Het totaal aan ontvangen biedingen was goed voor maar liefst 81% van het aan de markt aangeboden volume aan certificaten, t.o.v. 29% tijdens de vorige handelsperiode. Van de ontvangen biedingen werden globaal genomen 59% aanvaard (vorige periode 69%), leidend tot een werkelijke verkoop van GSC. De 41% andere biedingen werden niet aanvaard omwille van een biedprijs onder de vastgestelde bodemprijs. Wanneer we kijken naar het verkoopperscentage per veiling, dan gaat dit van 0% van de aangeboden GSC die werden verkocht, tot 100%. De netbeheerders stellen normaal gezien altijd het totaal beschikbaar volume aan certificaten te koop bij een veiling. We willen benadrukken dat de netbeheerders steeds alle certificaten die ze in portefeuille hebben en die aanvaardbaar zijn voor de certificatenverplichting, moeten aanbieden op de markt, conform het Energiedecreet.

Naast de veilingen zijn er ook certificaten verkocht door enkele netbeheerders via de minicompetities georganiseerd door het Vlaams Energiebedrijf. Kandidaat-verkopers die werden weerhouden via een openbare aanbesteding mogen een offerte indienen voor het leveren van bepaalde hoeveelheden certificaten aan het Vlaams Energiebedrijf. In totaal verkochten de netbeheerders in de laatste handelsperiode 96.000 GSC op deze manier. Zolang deze verkopen niet gebeuren aan een lagere prijs dan de in de veilingen gehanteerde bodemprijzen en zolang er duidelijke certificaatoverschotten zijn (die weliswaar momenteel sterk zijn afgenomen), zijn deze verkopen een aanvaardbare praktijk en een extra mogelijkheid tot verkopen van certificaten voor de netbeheerders.

1.2.3.4. Beoordeling van de verkoop van certificaten door de netbeheerders op de commerciële markt

Het aandeel van de verkopen van certificaten door de netbeheerders in de ganse bilaterale markt is zeer groot. Het aantal partijen dat certificaten aankoopt van de netbeheerders lijkt wat gestabiliseerd, maar toont toch het belang van deze veilingen in de bilaterale markt. In het bijzonder gelet op de grote volumes certificaten die via deze weg beschikbaar worden gesteld op de markt, dragen de netbeheerders een grote verantwoordelijkheid in het correct aanbieden van de nodige volumes. Het is belangrijk dat de gehanteerde procedures transparant zijn en toegankelijk voor alle marktpartijen. Ook moet er op gelet worden dat de gestelde voorwaarden rond betaling en termijnen van uitvoeren van de transacties niet belemmerend voor de markt werken.

Het hanteren van een bodemprijs bij het veilen van certificaten is een manier voor de netbeheerders om een minimale opbrengst per verkocht certificaat te garanderen. De netbeheerders die geen bodemprijzen hanteren, streven naar maximalisatie van het verkochte volume. Beide werkwijzen zijn voor de VREG aanvaardbaar.

Het blijft moeilijk voor de netbeheerders om hun portefeuilles aan GSC verkocht te krijgen aan een aanvaardbaar geacht prijsniveau. De markt kampt nog altijd met een overschot aan certificaten (zie § 1.3.3.). Hierdoor staan de netbeheerders voor de keuze om ofwel:

- Hun groot aantal tegen minimumsteun verkregen certificaten te verkopen aan steeds lagere prijzen; hierdoor stijgen de kosten verbonden aan de opkoopplicht (i.e. aankopen aan minimumsteun) die doorgerekend moeten worden in de nettarieven;
- Een bodemprijs te hanteren om de kosten te beheersen; met als gevolg dat de hoeveelheid certificaten die ze niet kunnen verkopen toeneemt, wat dan weer negatief weegt op de financieringskosten verbonden aan het beheer van de certificatenportefeuilles.

Bovendien tonen de resultaten van de veilingen aan dat, zelfs indien er geen bodemprijzen zouden gehanteerd worden, de netbeheerders er nog niet zouden in slagen om hun portefeuilles aan certificaten volledig verkocht te krijgen. Er worden namelijk niet voldoende biedingen ontvangen t.o.v. de te koop

⁹ Onverkochte GSC bij een veiling worden opnieuw te koop gesteld bij een volgende veiling, deze GSC zitten dus meermaals in dit totaal cijfer van alle veilingen samen vervat.

aangeboden volumes, al is er tijdens de recentste handelsperiode wel significante vooruitgang geboekt vergeleken met de vorige handelsperiode.

Het feit dat de resultaten van de veilingen niet altijd positief zijn qua aantallen verkochte certificaten is niet te wijten aan het karakter ervan. Deze veilingen verlopen op een transparante en reguliere wijze, maar het probleem zit in het te grote aanbod aan certificaten t.o.v. de vraag door de certificaatoverschotten. Dit verantwoordt ook de verkopen van certificaten door de netbeheerders via de minicompetities van het Vlaams Energiebedrijf, tenminste zolang de verkoopprijs hier niet onder de in de veilingen gehanteerde bodemprijzen ligt.

Als de markt in de toekomst weer meer in evenwicht komt, wordt er opnieuw een normale marktwerking verwacht met normale prijszetting. Het systeem van veilingen kan dan weer meer marktconforme resultaten opleveren. Om het aanbod aan certificaten in de markt zo transparant mogelijk beschikbaar te stellen voor de kopers, blijft de VREG het belang benadrukken van periodieke veilingen op vaste tijdstippen.

1.2.3.5. Indiening GSC door netbeheerders bij de VREG

In het Certificatenmarktrapport van 2016 maakten we al melding van de wijziging van de heffing 'Bijdrage Energiefonds', die het Energiefonds spijst, op afnamepunten van elektriciteit in het Vlaamse Gewest vanaf 1 maart 2016¹⁰ en het initiatief dat werd verwacht vanwege de Vlaamse Overheid om de grote certificatenvoorraden af te bouwen. Op 22/06/2017 werd deze verhoogde heffing echter vernietigd door het Grondwettelijk Hof, met ingang van 01/01/2018, waardoor het Energiefonds niet meer in dezelfde mate gespijst wordt om hiermee steuncertificaten uit de markt te halen. Om het wegvallen van de verhoogde 'Bijdrage Energiefonds' te compenseren besliste de Vlaamse regering om het quotum voor GSC vanaf 2018 (indiening vanaf 2019) op te trekken, waardoor de elektriciteitsleveranciers de 'Bijdrage kosten groene stroom en WKK' lieten stijgen.

De maandelijkse heffing 'Bijdrage Energiefonds' (zoals die voor maart 2016 bestond) blijft in 2018 wel van toepassing. Vanaf heffingsjaar 2018 wordt een maandelijkse heffing vastgesteld per afnamepunt in het Vlaamse Gewest. Het tarief van de bijdrage is afhankelijk van het spanningsniveau waarop het afnamepunt is aangesloten en, in geval van laagspanning, van het feit of men een residentiële of niet-residentiële afnemer is. Beschermde klanten betalen geen Bijdrage Energiefonds.

In 2016 werd voor het eerst uitvoering gegeven aan de plannen tot afbouw van de voorraad GSC met middelen uit het Energiefonds en dit in het teken van Diensten van Algemeen Economisch Belang (DAEB). Via het Ministerieel Besluit van 17 december 2016 werd een maximum van 165 miljoen euro aan middelen uit het Energiefonds beschikbaar gesteld voor de vergoedingen voor de opkoop van groenestroomcertificaten door de elektriciteitsdistributienetbeheerders, vermeld in Artikel 6.4.14/2 van het Energiebesluit.

Na goedkeuring door de Europese Commissie op 15 december 2017 om aan de netbeheerders vergoedingen toe te kennen voor het uit de markt halen van groenestroom- en warmte-krachtcertificaten, werden ook in 2017 GSC ingediend bij de VREG door de netbeheerders in het kader van deze opkoopregeling.

De reglementaire basis voor het toekennen van de vergoedingen aan de netbeheerders zit vervat in:

- Energiedecreet van 8 mei 2009: Artikel 7.5.1, Artikel 9.4.1, 9°, Artikel 8.7.1 en Artikel 13.1.1;
- Energiebesluit van 19 november 2010: Artikel 6.4.14/2, Artikel 6.4.14/3 en Artikel 11.1.3;
- Besluit van de Vlaamse Regering van 8 november 2013 betreffende de algemene regels inzake subsidiëring;

¹⁰ Vanaf 1 maart 2016 was de Bijdrage Energiefonds (heffing op afnamepunten van elektriciteit) sterk verhoogd, zie TITEL XIV. HEFFINGEN, HOOFDSTUK 1, van het Energiedecreet. Het Energiefonds wordt deels gebruikt om certificaten uit de markt te kopen en te vernietigen.

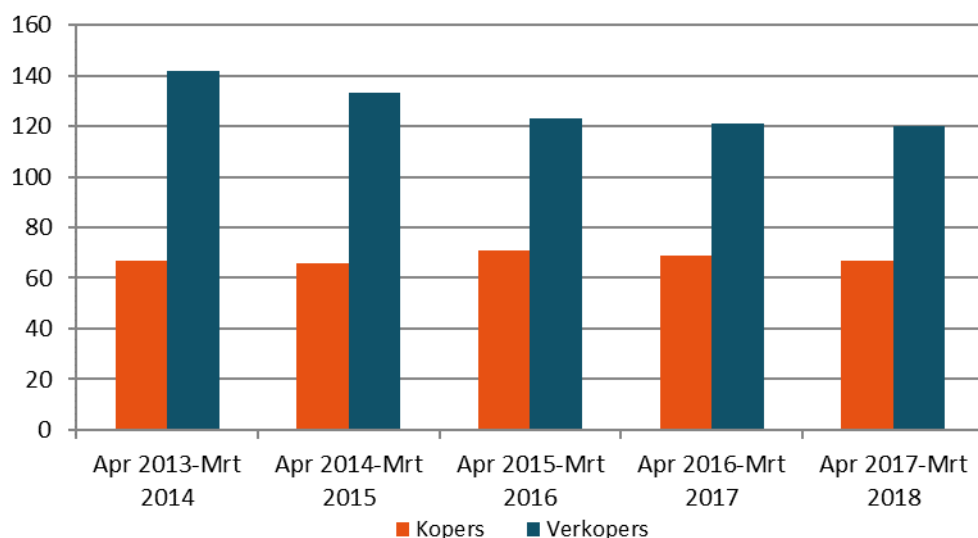
- Ministerieel besluit van 20 december 2017 houdende de uitbetalingsregels voor de vergoedingen voor de opkoop van groenestroomcertificaten door de elektriciteitsdistributienetbeheerders, vermeld in Artikel 6.4.14/2 van het Energiebesluit van 19 november 2010.

Om aanspraak te kunnen maken op de vergoeding, dienden de elektriciteitsdistributienetbeheerders in 2017 in totaal 2.987.996 GSC in bij de VREG. Eenmaal ingediend verliezen deze GSC elke waarde voor verder gebruik. Het effect hiervan op het groenestroomcertificatenoverschot is te zien in §1.3.3.

1.2.4. Concentratie groenestroomcertificatenmarkt

Figuur 11 geeft het aantal kopers en verkopers weer in de totale bilaterale GSC markt (inclusief verkopen door de netbeheerders), en dit voor de vijf laatste handelsperiodes (april 2013-maart 2018). De aantallen in de laatste handelsperiode zijn heel lichtjes gedaald t.o.v. de vorige periode.

Figuur 11: Aantal kopers en verkopers van GSC in de vijf laatste handelsperiodes

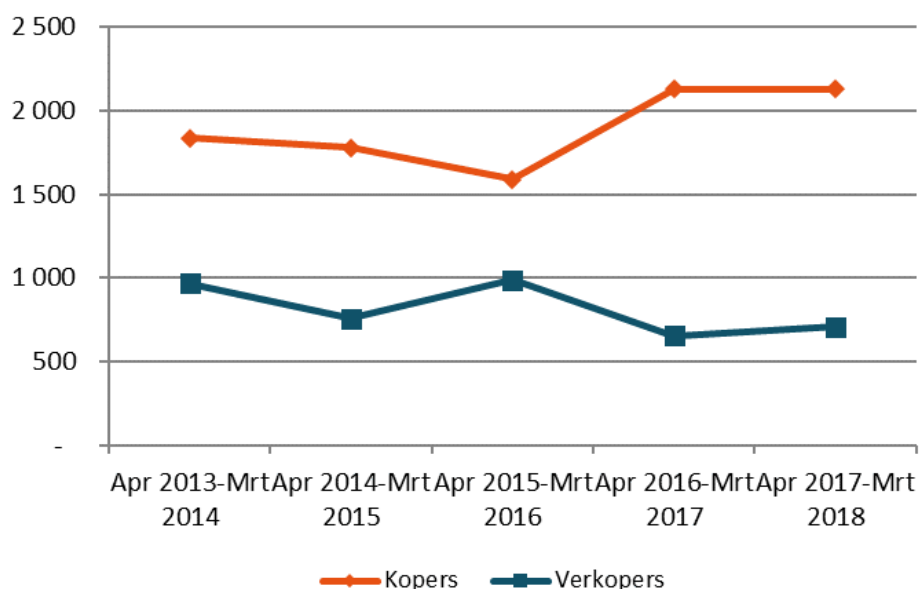

Om de marktaandeelen van de verschillende spelers en de concentratiegraad in kaart te brengen, werden de Herfindahl-Hirschman (HHI)¹¹ en de C4¹² indices berekend.

Figuur 12: HHI index van de GSC markt voor de vijf laatste handelsperiodes

¹¹ De HHI index ligt steeds tussen 0 (volledige mededinging) en 10.000 (monopolie/monopsonie). Bij een HHI gelijk aan 10.000 is er slechts één verkoper/koper met een marktaandeel van 100%. Bij een HHI die 0 benadert, zijn er zeer veel kleine verkopers/kopers. Markten met een HHI lager dan 2000 worden beschouwd als concurrentieel, stijgt de HHI boven 2500 dan kan dit wijzen op zware risico's voor de marktwerking. Meer uitleg over de berekening van de HHI index is te vinden in het Marktrapport 2017, Bijlage 1, op de VREG website.

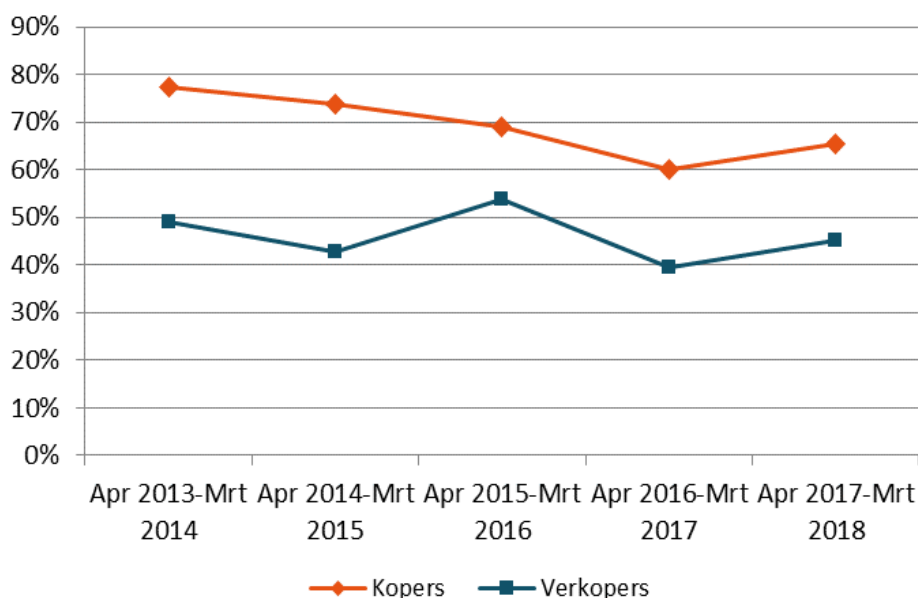
¹² De C4 index geeft het gezamenlijk marktaandeel van de 4 grootste marktpartijen.

Zoals valt te verwachten is de concentratiegraad bij de kopers hoger dan bij de verkopers. Er zijn namelijk minder quotumplichtige partijen dan er producenten van hernieuwbare energie zijn.

De HHI index duidt zowel aan aanbod- als aan vraagzijde op een ongeconcentreerde markt, hier moeten echter wel enkele kanttekeningen bij gemaakt worden. Zoals al werd besproken in § 1.2.1. is het aandeel intragroepstransacties binnen de bilaterale handel niet verwaarloosbaar. Bovendien zijn de 11 distributienetbeheerders (belangrijke spelers onder de verkopers) verenigt in twee werkmaatschappijen. Het weglaten van de intragroepstransacties uit de totale handel en het samenvoegen van de aandelen van partijen uit eenzelfde industriële groep of werkmaatschappij doet de HHI index licht stijgen aan de vraagzijde (van 2.128 naar 2.349) maar sterk stijgen aan de aanbodzijde (van 707 naar 3.883) door het groter geworden gewicht van de netbeheerders en het samenvoegen van de werkmaatschappijen. M.a.w. door het grote gewicht van de netbeheerders in het aanbod, is de GSC markt sterk geconcentreerd aan verkoperszijde.

Figuur 13: C4 index van de GSC markt voor de vijf laatste handelsperiodes

Wanneer we de berekening maken van de C4 index zonder de intragroepstransacties en met het samenvoegen van de aandelen van partijen uit eenzelfde industriële groep of werkmaatschappij, blijkt deze

te stijgen voor zowel de vraag- als de aanbodzijde, maar zoals te verwachten het sterkst voor de aanbodzijde:

- Vraagzijde: C4 index van 65% naar 70%;
- Aanbodzijde: C4 index van 45% naar 75%.

1.3. Inlevering van groenestroomcertificaten voor de certificatenverplichting op 31 maart 2018

1.3.1. Berekening van het aantal in te leveren groenestroomcertificaten

Elk jaar zijn de toegangshouders, geregistreerd op afnamepunten elektriciteit in het Vlaamse Gewest, verplicht om uiterlijk op 31 maart bij de VREG een aantal groenestroomcertificaten in te dienen, berekend op basis van de elektriciteit afgenomen op de betreffende afnamepunten in het vorige kalenderjaar (zie artikel 7.1.10. van het Energiedecreet). Het Decreet van 27/11/2015 voerde een aantal wijzigingen in van de certificatenverplichting, met ingang op 31/03/2017. De belangrijkste wijzigingen waren de verhoging van het quotumpercentage van 19% naar 23% voor leveringen in 2016, de afschaffing van B_{tot} , de verhoogde vrijstellingspercentages voor grote afnemers¹³ en de afschaffing van de vrijstelling voor openbaar vervoer. Conform het Decreet bedroeg het quotumpercentage voor de indiening van 31 maart 2018 20,5%.

De totale elektriciteitsafname op het distributie- en transmissienet in Vlaanderen in 2017 bedroeg 42.483.805 MWh, een stijging met 0,02% t.o.v. 2016. Een deel van deze elektriciteitsafnames is vrijgesteld voor de verplichting groenestroomcertificaten:

- Leveringen door netbeheerders (292.282 MWh, 0,06% minder dan in 2016);
- Vrijgestelde afnames door grote afnemers¹⁴ (12.664.956 MWh, een stijging met 3%).

De totale hoeveelheid afgenomen elektriciteit waarop de quotumverplichting groenestroomcertificaten werd berekend, bedroeg bijgevolg 29.546.568 MWh; dit is 1% lager dan in 2016.

De verplichting groenestroomcertificaten van 31 maart 2018 (elektriciteitsafnames 2017) werd als volgt berekend:

$Gr \times Ev = 0,205 \times \text{afgenomen elektriciteit}$

Voor alle toegangshouders samen kwam dit op een totale certificaatverplichting van 6.057.011 GSC, tegenover 6.884.805 GSC het jaar ervoor. Dit is een daling met 12% t.o.v. vorig jaar die de daling van het quotumpercentage met 11% weerspiegelt, samen met de daling van het certificaatplichtige volume met 1%.

1.3.2. Resultaten van de certificaten inleveringsronde

Tabel 7 en Figuur 14 tonen de resultaten van alle voorbije inleveringsrondes van groenestroomcertificaten tot en met de inlevering van 31 maart 2018. Volgende gegevens zijn opgenomen in de tabel per inleveringsronde:

- het quotumpercentage;
- het aantal GSC uitgereikt voor producties in het afnamejaar waarop de certificaatverplichting wordt berekend;

¹³ Verhoging vrijstelling van 40% naar 47% voor afnameschijf 1-20 GWh en Nace-code 05 t.e.m. 33, code 46391, 52100 en nieuw toegevoegde code 52241. Verhoging vrijstelling van 75% naar 80% voor afnameschijf 20-100 GWh.

¹⁴ De vrijgestelde afnames voor (1) afnamepunten met een afname tussen 1 en 20 GWh én een NACE code 05 t/m 33 (industrie en winning van delfstoffen), 46391, 52100 of 52241, (2) afnamepunten met een afname groter dan 20 GWh, (3) afnames op een gesloten distributienet (gecumuleerd). Er bestaat geen aparte vrijstelling meer voor afnamepunten voor openbaar vervoer.

- het aantal GSC beschikbaar op de uiterste inleverdatum van 31 maart (GSC die eventueel al werden ingeleverd vóór deze datum zijn nog in deze cijfers inbegrepen en worden hier beschouwd als ‘nog niet ingeleverd’);
- het aantal in te leveren en aantal ingeleverde GSC voor de jaarlijkse certificaatverplichting.

Op 31 maart van het inleverjaar zijn er doorgaans ook al een deel GSC uitgereikt voor producties in datzelfde jaar beschikbaar op de markt. Deze zijn inbegrepen in de cijfers ‘beschikbare GSC’.

Tabel 7: Overzicht van de inleveringsrondes van groenestroomcertificaten

Inleverdatum	Quotum	Uitgereikte GSC voor afnamejaar voorafgaand aan quotum	GSC beschikbaar op 31/3	In te leveren GSC op 31/03	Ingeleverde GSC
31/03/2003	0,80%	150.042	199.203	313.192	115.132
31/03/2004	1,20%	291.568	393.009	409.959	198.839
31/03/2005	2,00%	545.971	800.798	850.960	650.610
31/03/2006	2,50%	968.289	1.206.073	1.061.176	1.025.450
31/03/2007	3,00%	1.428.362	1.587.945	1.269.650	1.268.311
31/03/2008	3,75%	1.644.547	2.061.134	1.589.531	1.587.575
31/03/2009	4,90%	2.010.500	2.540.586	2.077.894	2.073.043
31/03/2010	5,25%	2.704.498	3.127.689	2.073.201	2.071.968
31/03/2011	6,00%	3.078.883	4.093.577	2.474.430	2.474.121
31/03/2012	7,00%	3.880.370	5.654.751	2.757.889	2.757.859
31/03/2013	12,06%	5.381.365 ⁽¹⁾	8.340.165	3.799.806	3.799.796
31/03/2014	13,71%	5.726.816 ⁽¹⁾	10.293.465 ⁽²⁾	4.320.320	4.320.307
31/03/2015	14,99%	5.649.921 ⁽¹⁾	12.747.339 ⁽²⁾	4.527.619	4.527.609
31/03/2016	16,69%	6.576.225 ⁽¹⁾	15.370.143 ⁽²⁾	5.048.476	5.048.466
31/03/2017	23,00%	6.228.298 ⁽¹⁾	14.632.455	6.884.805	6.883.717
31/03/2018	20,5%	6.114.314	11.280.727	6.057.011	6.031.410

⁽¹⁾ Deze cijfers zijn afwijkend van de cijfers die vorig jaar werden opgenomen in het certificatenmarktrapport. Deze wijzigingen zijn het gevolg van het uitreiken van certificaten na 31/03/2017 voor productie in 2012-2016.

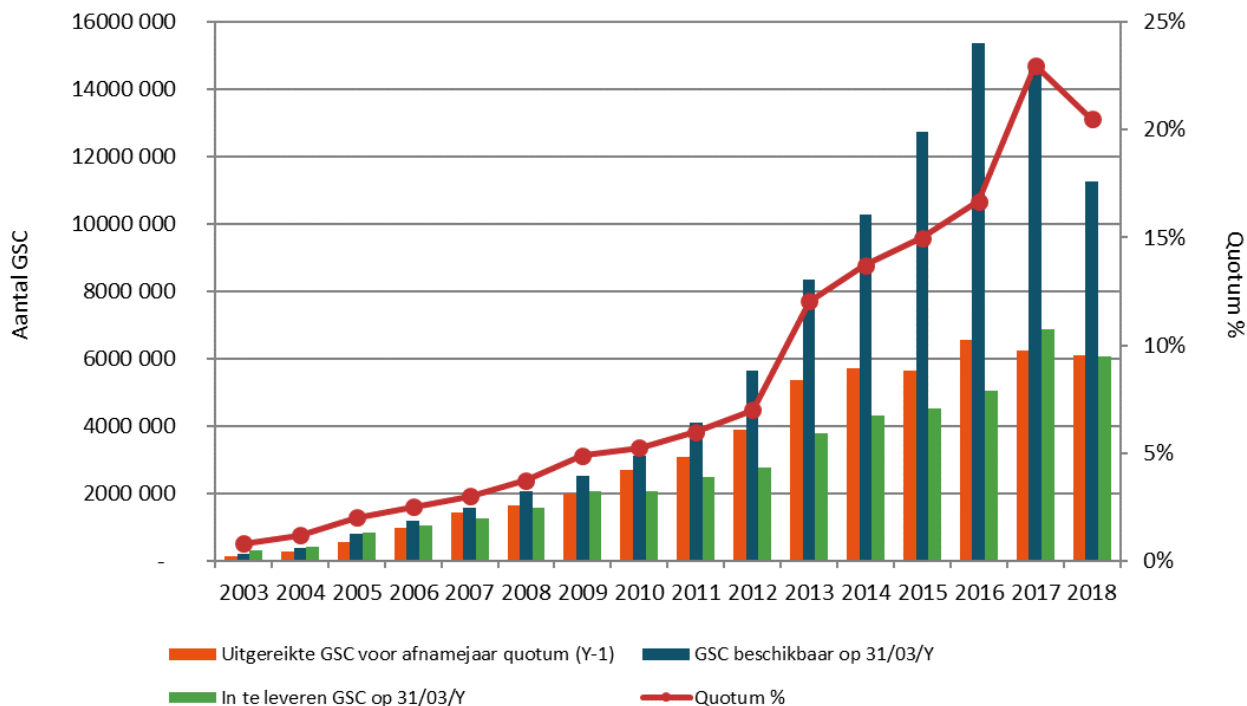
⁽²⁾ Deze cijfers zijn incl. 1.500.000 GSC gebankt door de netbeheerders tot 1 juli 2016, zoals beschreven in Art.6.4.14 van het Energiebesluit.

Voor het tweede jaar op rij sinds de start van de certificatenverplichtingen is het aantal beschikbare GSC gedaald t.o.v. het jaar ervoor. Dit is te wijten aan de 2.987.996 GSC die in juli en december 2017 door de netbeheerders werden ingediend bij de VREG in het teken van de opkoopregeling van netbeheerders (zie § 1.2.3.5.), dit volume zit niet meer in de beschikbare GSC op 31/03/2018. Voor het eerst in zeven jaar waren er net iets minder dan dubbel zoveel GSC beschikbaar dan er moesten ingeleverd worden voor de certificatenverplichting.

Sinds productiejaar 2009 (indiening 31/03/2010) worden er per jaar systematisch meer GSC uitgereikt dan nodig voor de certificatenverplichting. De grootste afwijking tussen aantal uitgereikte GSC t.o.v. aantal in te leveren GSC werd gezien in inleverjaren 2012 (+41%) en 2013 (+42%). Sindsdien is de verhouding wat gedaald (+33% in 2014, +25% in 2015 en +28% in 2016) en voor de inlevering van 31/03/2017 bleek de certificatenverplichting, onder invloed van het gestegen quotumpercentage, hoger te zijn dan het aantal uitgereikte GSC. Op 31/03/2018 lag de certificatenverplichting min of meer even hoog als het aantal uitgereikte GSC, een mooi marktevenwicht dus.

In totaal waren er voor de voorbije inleveringsronde 66 quotumplichtige toegangshouders geregistreerd bij de netbeheerders. Twee partijen slaagden er niet in tijdig GSC in te dienen. Eén van hen voldeed deels aan de verplichting en wenste 25.100 certificaten afkomstig van groenestroomproducenten gelegen in het Waalse Gewest, het Brusselse Gewest en een lidstaat van de Europese Economische Ruimte in te dienen. Alle overige 64 toegangshouders voldeden wel volledig aan hun verplichting groenestroomcertificaten.

Figuur 14: Schematisch overzicht van de inleveringsrondes van groenestroomcertificaten per inleverjaar

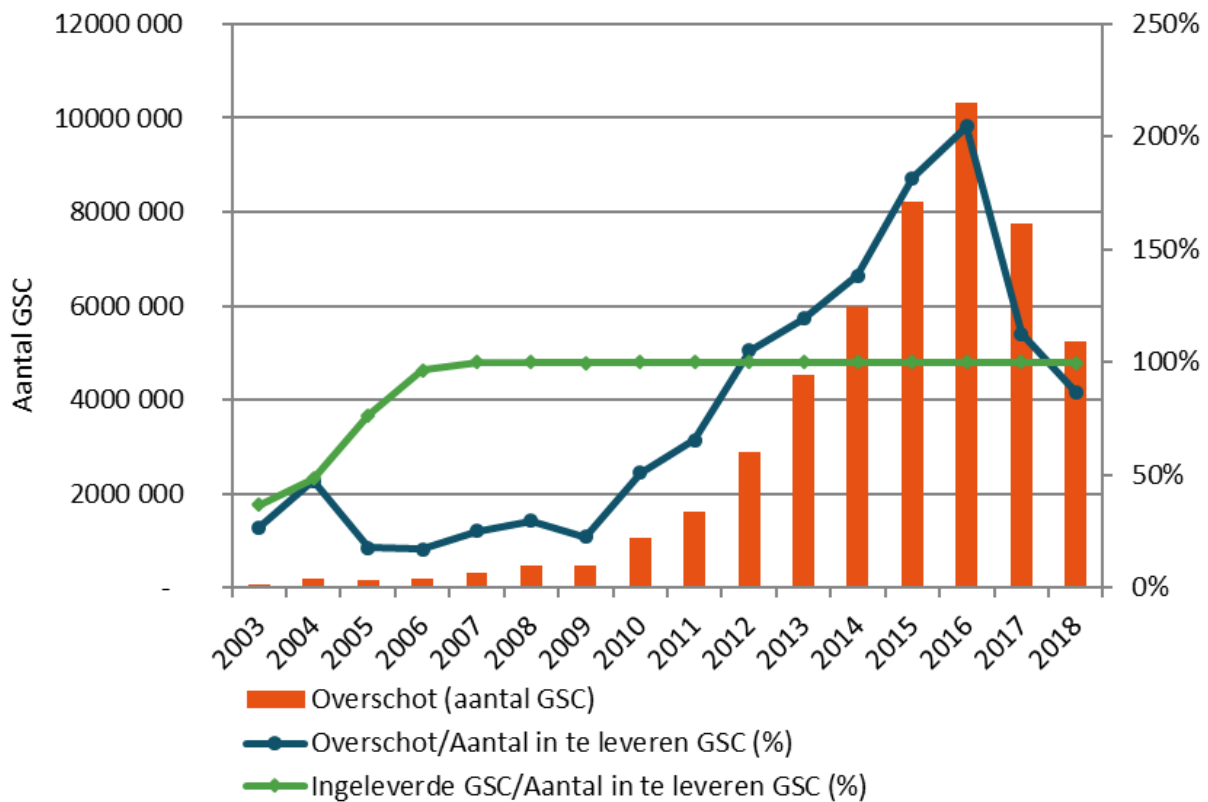
1.3.3. Groenestroomcertificatenoverschot

1.3.3.1. Volumes

Het aantal nog beschikbare GSC op 31 maart 2018 om 24:00u, ná inlevering van de certificaatverplichtingen, was 5.249.317 GSC of 87% van het aantal in te leveren certificaten. Vorig jaar waren dit 7.748.738 GSC of 113%. Het overschot aan GSC is het voorbije jaar dus voor de tweede maal op rij gedaald, en dit met 2,5 miljoen GSC (t.o.v. 2,6 miljoen GSC in 2016), te wijten aan het indienen van 2.987.996 GSC door de netbeheerders in het teken van de opkoopregeling voor de netbeheerders.

Figuur 15 geeft een overzicht van de evolutie van het jaarlijks certificatenoverschot. De ‘overschotten’ in de eerste quotumjaren werden veroorzaakt doordat er minder GSC werden ingediend dan nodig om aan de verplichting te voldoen, ondanks nog beschikbare GSC in de markt. Pas vanaf indieningsjaar 2007 werd voor ongeveer 100% aan het quotum voldaan.

Figuur 15: Evolutie van het overschot aan GSC op de markt

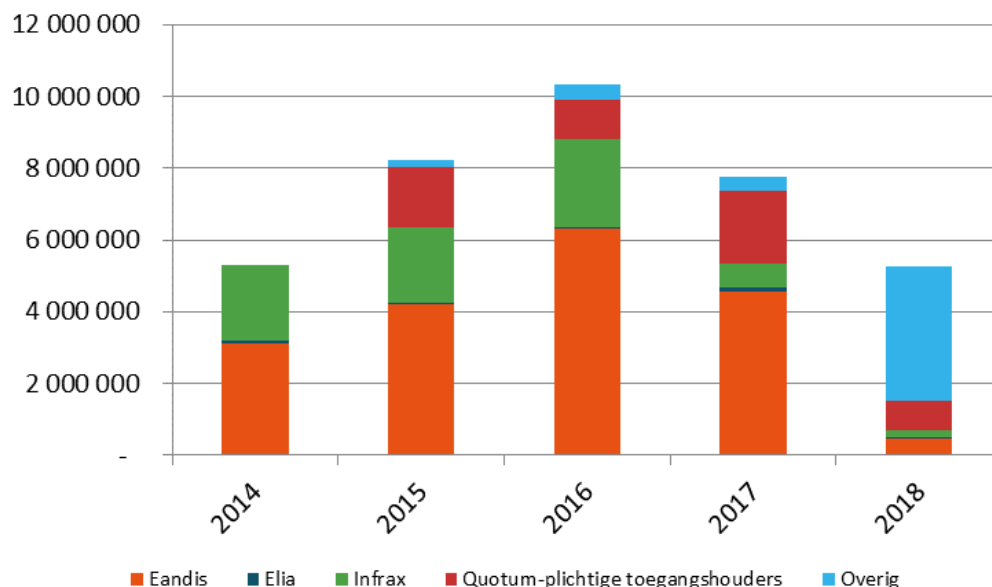

1.3.3.2. Portefeuilles

Het grootste deel van het GSC overschot (71% of 3,7 miljoen GSC) zat op 31 maart 2018 om 24:00u in de portefeuilles van producenten of andere partijen en dus voor het eerst in geruime tijd niet in de portefeuilles van de netbeheerders. Het aandeel van de netbeheerders (13% of 0,7 miljoen GSC) daalde al sterk in 2016, maar nam zoals verwacht kon worden nog verder af in 2017 gezien de sterk gestegen verkopen van GSC door de netbeheerders, het ongeveer gelijk gebleven volume GSC overgedragen aan minimumsteun aan de netbeheerders en de indiening van certificaten door de netbeheerders bij de VREG. Bijna 16% of 0,8 miljoen GSC bevonden zich in de portefeuilles van de quotumplichtige toegangshouders, eveneens een sterke daling t.o.v. vorig jaar.

Figuur 16 geeft de GSC overschotten weer volgens soort eigenaar van de portefeuille voor de vijf laatste jaren. De cijfers voor 2014 bevatten echter enkel gegevens over de netbeheerders portefeuilles, bij gebrek aan data over de portefeuilles van andere partijen op de weergegeven momentopnames.

Figuur 16: Evolutie van de GSC portefeuilles van de netbeheerders (inclusief gebankte GSC tot 01/07/2016) en andere partijen (vanaf 2015) – gestapelde weergave

1.3.4. GSC verplichting voor 2018, inlevering 31 maart 2019

De quota voor de groenestroomcertificatenverplichting voor de komende jaren werden in 2009 vastgelegd in het Energiedecreet en een eerste keer gewijzigd op 13 juli 2012. Op 27 november 2015 werden ze een tweede keer gewijzigd. Het quotumpercentage GSC voor 31 maart 2018 werd hiermee verhoogd van 19,5% naar 20,5% van de afgenomen elektriciteit op afnamepunten in het Vlaams Gewest. Voor de indieningen van 31 maart 2019 wordt het quotumpercentage vastgelegd op 21,5%, nadat op 22 december 2017 het Energiedecreet gewijzigd werd naar aanleiding van de vernietiging van de verhoogde energieheffing door het Grondwettelijk Hof.

Voor een prognose over het aantal uit te reiken GSC verwijzen we naar het rapport van het Vlaams Energieagentschap hierover.¹⁵

Ook in 2018 wordt er gepland om geld uit het Energiefonds ter beschikking te stellen voor het uit de markt halen van certificaten via de opkoopregeling, om zo verder de overschotten op de markt te beperken.

Hierbij aansluitend: om de concurrentiepositie van elektro-intensieve bedrijven te bewaken, is er voor grootverbruikers een gedeeltelijke vrijstelling van de quotumverplichting voor groenestroomcertificaten. Door de invoering van de zogeheten ‘supercap’ kunnen bepaalde bedrijven kiezen voor een alternatieve financieringssteun voor hernieuwbare energie, zoals vastgelegd in het Energiedecreet in Artikel 7.1.10, §3/1 en het Energiebesluit Artikel 6.6.1 t.e.m. 6.6.4 en Artikel 12.3.16; dit zal voor de eerste keer in werking treden in het kader van de indiening in maart 2019.

Binnen de contouren van de Europese staatssteunregels mogen de kosten voor hernieuwbare energie afhankelijk van een aantal randvoorwaarden beperkt worden tot 4% of 0,5% van de bruto toegevoegde waarde van de betrokken onderneming. Deze bijdrage moet in het Energiefonds gestort worden. Indien bedrijven kiezen voor deze regeling, worden zij volledig vrijgesteld van de quotumverplichting GSC en dit kan een effect hebben op het certificaatplichtig elektriciteitsverbruik. Bedrijven die in aanmerking komen, zijn vrij om voor dit alternatief te kiezen en moeten tegen 15 juli 2018 een aanvraag indienen.

¹⁵ Rapport 2018: Deel 3: Evaluatie quotumpad en productiedoelstellingen, Vlaams Energieagentschap. https://www.energiesparen.be/sites/default/files/atoms/files/2018_2_deel3_ontw_0.pdf

2. Warmte-krachtkoppeling

2.1. Uitgereikte warmte-krachtcertificaten

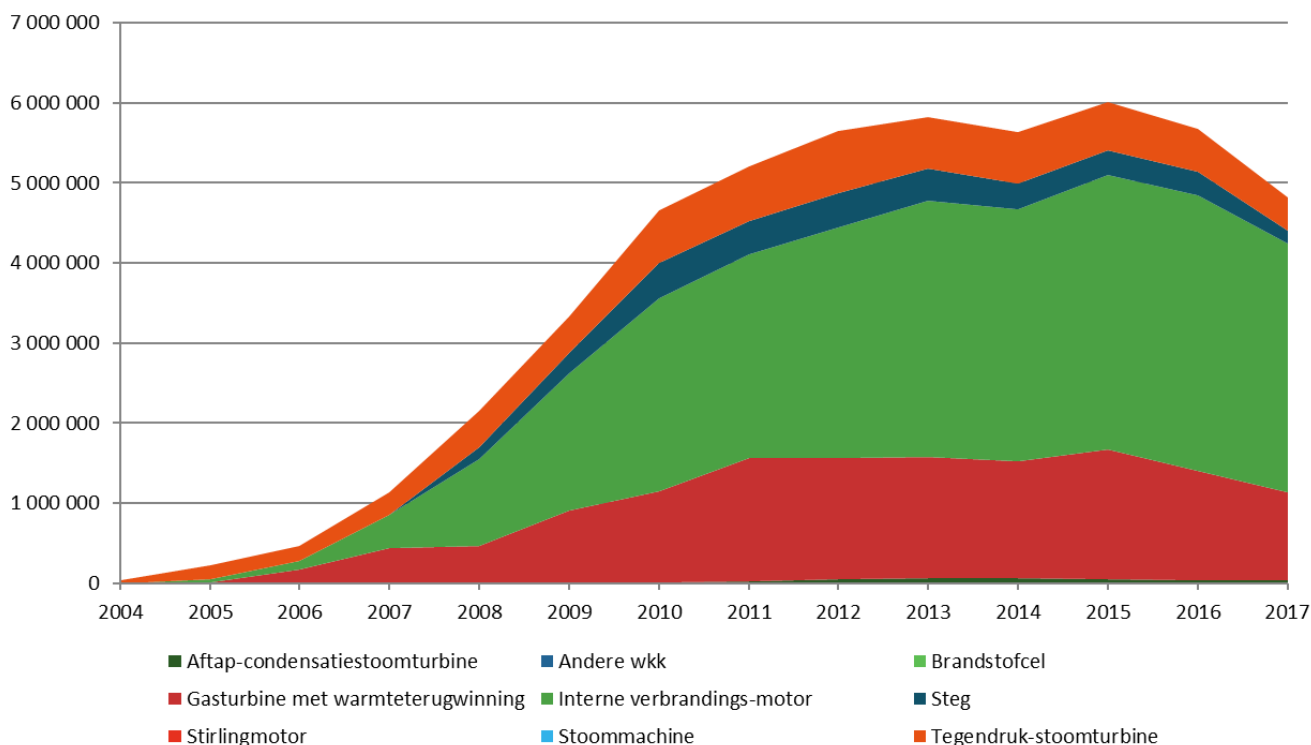
Tabel 8 en Figuur 17 tonen per technologie en per productiejaar het aantal door de VREG uitgereikte warmte-krachtcertificaten dat aanvaardbaar is voor de warmte-krachtcertificatenverplichting in Vlaanderen, status april 2018. Ook hier baseren we ons op gegevens van het VEA voor het bepalen van de volumes uit te reiken WKC.

Merk op dat de hier vermelde statistieken het aantal *aanvaardbare* WKC betreffen. De totale warmte-krachtbesparing is groter dan het aantal uitgereikte aanvaardbare WKC. Dit komt enerzijds doordat ook hier bandingfactoren gehanteerd worden bij het berekenen van het aantal uit te reiken WKC (installaties met startdatum vanaf 1 januari 2013) en anderzijds doordat er bij WKK veel meer installaties niet-aanvaardbare of helemaal geen WKC krijgen dan het geval is bij groene stroom. Zo kunnen enkel aanvaardbare WKC uitgereikt worden voor de warmte-krachtbesparing gerealiseerd door installaties die in dienst zijn genomen na 1 januari 2002, of die sinds die datum ingrijpend gewijzigd zijn, en neemt het aantal aanvaardbare WKC degressief af bij installaties met startdatum voor 1 januari 2013.

Tabel 8: Aantal uitgereikte aanvaardbare warmte-krachtcertificaten per technologie en per productiejaar

TECHNOLOGIE	2012	2013	2014	2015	2016	2017	TOTAAL
Aftap-condensatie-stoomturbine	54.719	65.037	61.306	47.405	36.539	38.250	303.256
Andere WKK	-	236	364	618	461	437	2.116
Brandstofcel	-	-	-	23	117	297	437
Gasturbine met warmte-terugwinning	1.513.151	1.508.564	1.455.385	1.616.597	1.366.210	1.009.302	8.559.209
Interne verbrandingsmotor	2.871.211	3.202.620	3.151.863	3.431.845	3.441.804	3.101.615	19.200.958
Steg	426.433	404.081	318.822	307.126	294.613	162.840	1.913.915
Stirlingmotor	58	75	36	16	13	5	203
Tegendruk-stoomturbine	785.631	646.897	644.353	602.625	531.884	411.151	3.622.541
TOTAAL	5.651.203	5.827.510	5.632.129	6.006.255	5.671.641	4.813.987	33.602.635

Figuur 17: Aantal uitgereikte aanvaardbare warmte-krachtcertificaten per technologie en per productiejaar

Zoals ook bij groenestroomcertificaten, is het enigszins voorbarig om een uitspraak te doen over de evolutie van het aantal uitgereikte aanvaardbare WKC voor productie in 2017, gelet op het feit dat er nog WKC kunnen uitgereikt worden voor productie in 2017 na 31 maart. WKC uitgereikt aan installaties met een interne verbrandingsoven blijven wel goed voor het grootste aandeel met 64%, gevolgd door installaties met een gasturbine met warmteterugwinning (23%) of een tegendrukstoomturbine (9%).

In paragraaf 2.3.2. wordt verder ingegaan op de verhouding tussen het aantal uitgereikte WKC en het aantal in te dienen WKC voor de jaarlijkse certificatenverplichting.

2.2. Handel in warmte-krachtcertificaten

2.2.1. Bilaterale handel in warmte-krachtcertificaten

2.2.1.1. Aantal bilateraal verhandelde warmte-krachtcertificaten

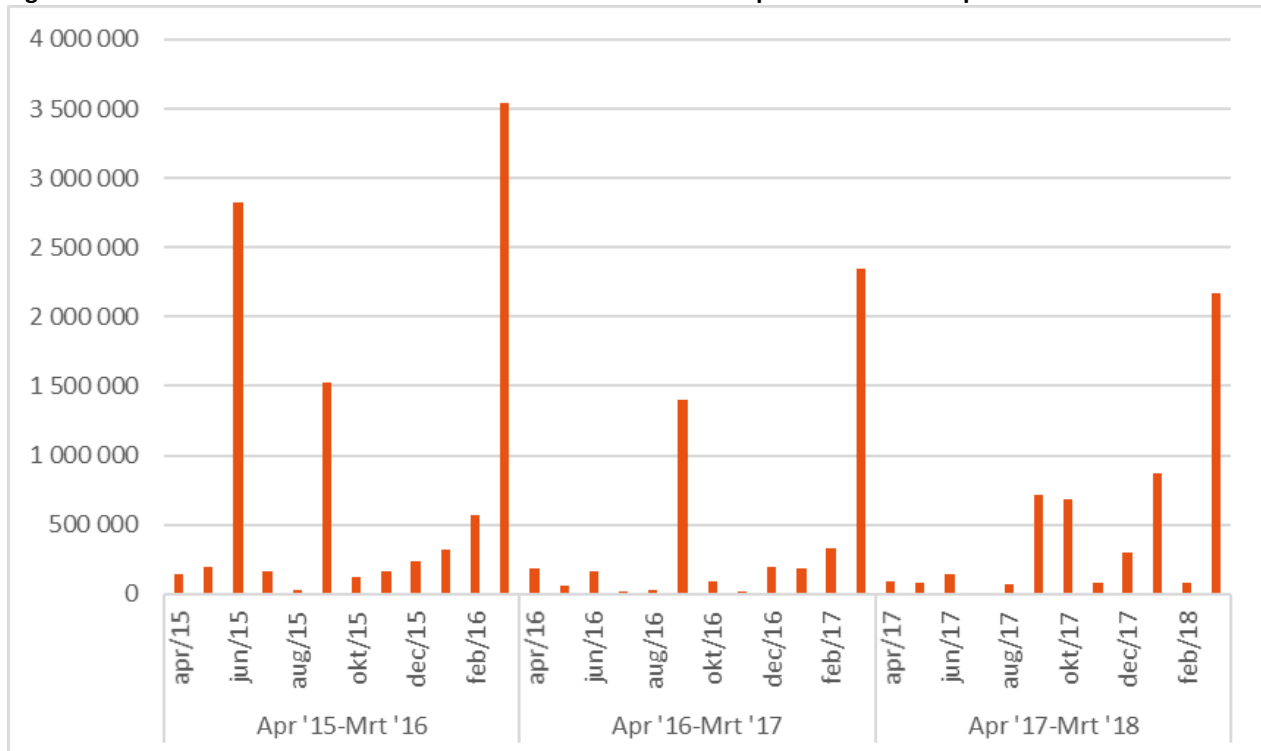
Net zoals voor groenestroomcertificaten moeten toegangshouders jaarlijks voor 31 maart ook warmte-krachtcertificaten inleveren voor hun certificatenverplichting (uitgezonderd de netbeheerders). Deze verplichting wordt ook hier berekend op basis van de elektriciteitsafnames in het voorgaande kalenderjaar (zie verder in paragraaf 2.3.). Dit maakt dat een handelsjaar voor warmte-krachtcertificaten ook eerder gelijk loopt met de inleverperiode van de quotumplicht (van april jaar Y t.e.m. maart jaar Y+1) dan met een kalenderjaar.

In Figuur 18 wordt het aantal bilateraal verhandelde warmte-krachtcertificaten per maand getoond voor de voorbije drie handelsperiodes (april 2015 t.e.m. maart 2018). Als een certificaat meerdere malen wordt verhandeld zullen al deze transacties ook telkens mee opgenomen zijn in deze statistiek. Transacties waarvoor in de certificatenbank een prijs werd ingegeven buiten de gestelde grenzen¹⁶ zijn niet mee

¹⁶ Gebruikte grenzen ter bepaling of een transactie al dan niet wordt opgenomen in de statistieken: Statistieken t.e.m. oktober 2016: ondergrens 1 euro en bovengrens 50 euro. Statistieken vanaf november 2016: ondergrens 9 euro en bovengrens 51 euro.

opgenomen. Ook verkoop van certificaten *aan* de netbeheerders tegen minimumsteun is niet inbegrepen. Dit wordt besproken in paragraaf 2.2.2. Verkopen van deze WKC *door* de netbeheerders zijn op hun beurt dan weer wel opgenomen in de cijfers van Figuur 18.

Figuur 18: Aantal bilateraal verhandelde warmte-kranchcertificaten per maand vanaf april 2015

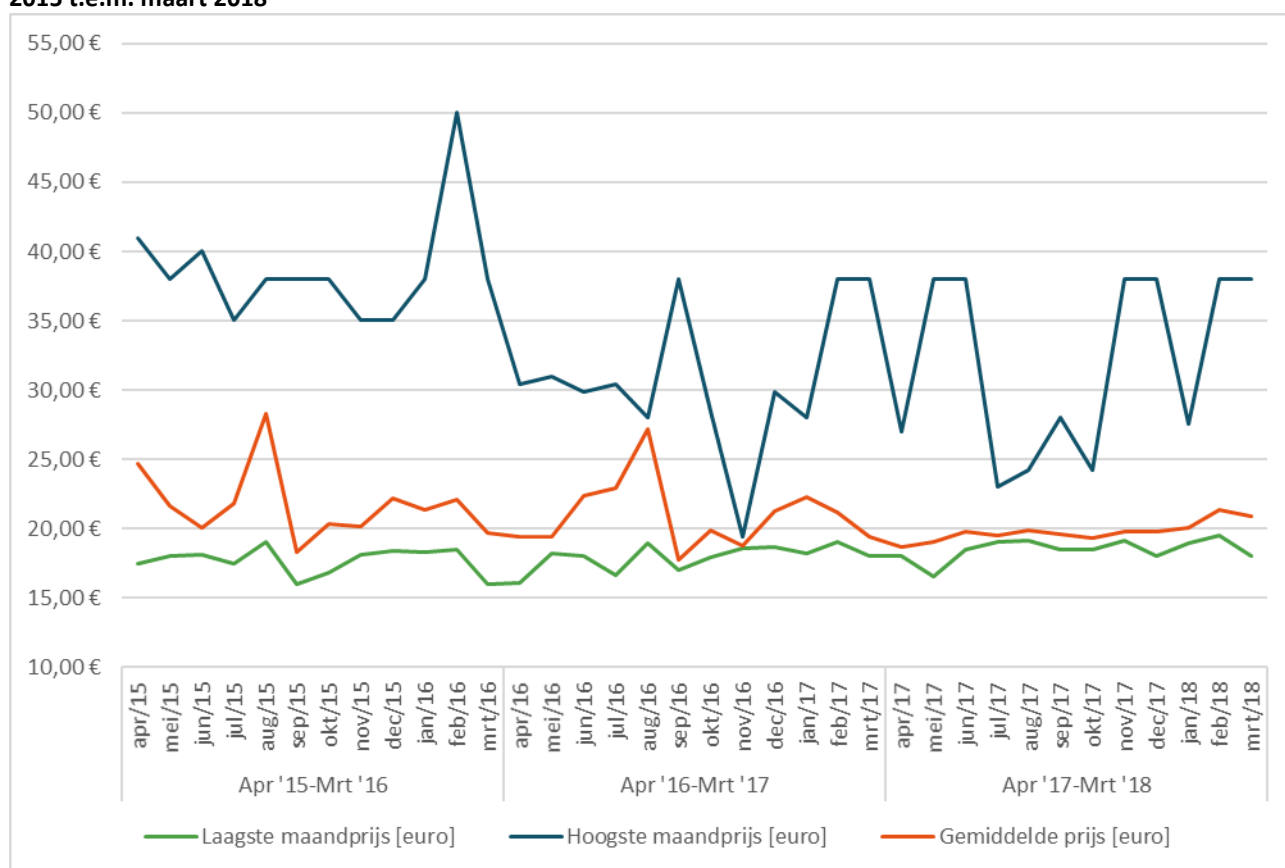
Het totaal aantal verhandelde warmte-kranchcertificaten in de handelsperiode april 2017-maart 2018 is, na de sterke daling in de vorige handelsperiode, opnieuw licht gestegen: 5.283.334 WKC t.o.v. 5.026.884 WKC in april 2016-maart 2017. Buiten de traditionele piek in de maand maart voor de deadline van indiening van de certificatenverplichting (41% van het jaarvolume), was er nog een piek in verhandelde WKC in de maanden januari (16%) en september-oktober (26%). Deze pieken komen overeen met de veilingen van WKC door de netbeheerders (zie paragraaf 2.2.3.).

Door de nog steeds hoge verkopen van warmte-kranchcertificaten aan minimumsteun aan de netbeheerders door producenten (zie verder), blijft de impact op de markt van de verkopen van certificaten door de netbeheerders significant. Voor de handelsperiode april 2017-maart 2018 vertegenwoordigen deze verkopen 58% van het vermeld volume aan bilateraal verhandelde WKC t.o.v. net niet de helft (49%) vorig jaar. Van de overige 2,2 miljoen bilateraal verhandelde WKC aan een transactieprijs binnen de gestelde grenzen en waarbij geen netbeheerder betrokken was, werden naar schatting zo'n 18% verhandeld tussen partijen van eenzelfde industriële groep. Dit is een kleiner aandeel in de bilaterale handel dan bij GSC. Aangezien niet altijd eenduidig te bepalen is welke partijen tot eenzelfde groep kunnen gerekend worden en dus welke transacties hier al dan niet onder vallen, gaat het hier enkel om een inschatting.

2.2.1.2. Transactiepreizen warmte-kranchcertificaten

Figuur 19 geeft de gemiddelde bilaterale transactiepreizen weer per maand voor de drie meest recente handelsperiodes, alsook de geregistreerde laagste en hoogste transactiepreizen per WKC per maand. Hierin zijn zowel transacties die deel uitmaken van langetermijncontracten als 'spot deals' inbegrepen. Ook de verkopen door de netbeheerders zitten mee in de cijfers.

Figuur 19: Gemiddelde, laagste en hoogste transactieprijs van een warmte-kranchcertificaat per maand, vanaf april 2015 t.e.m. maart 2018

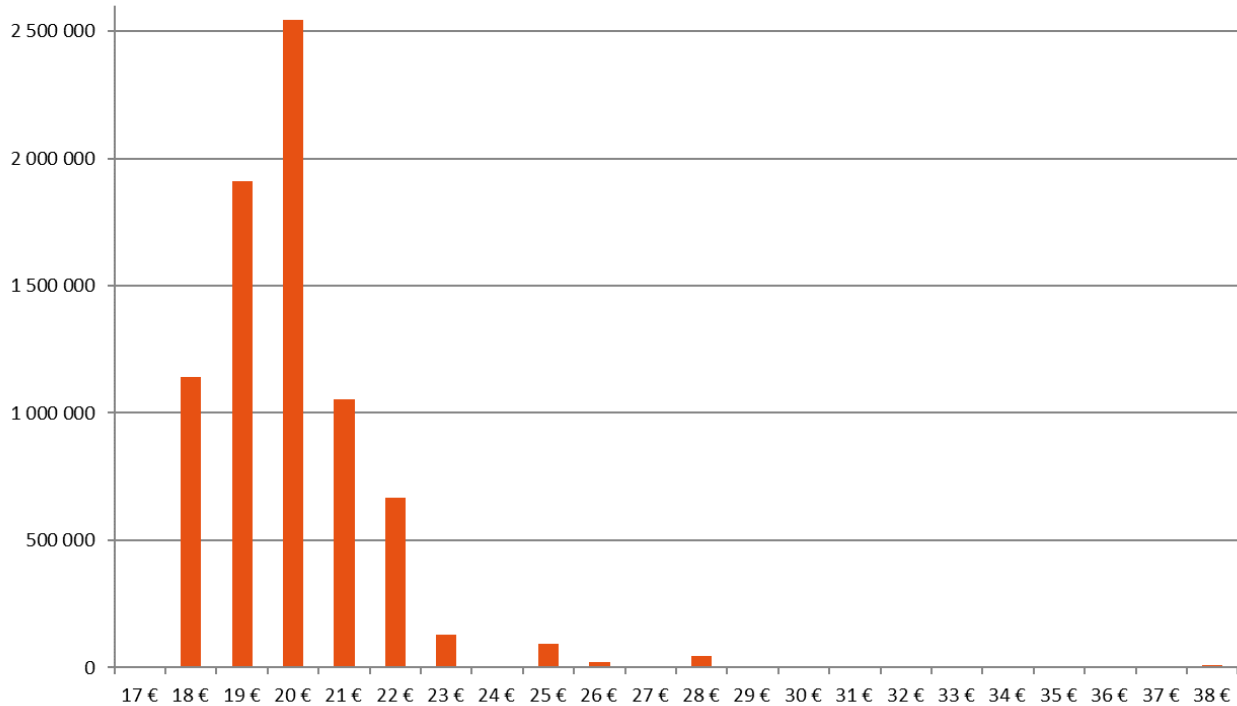
De gewogen gemiddelde transactieprijs van een warmte-kranchcertificaat voor de handelsperiode april 2017-maart 2018 was 20,18 €. Dit is een lichte stijging t.o.v. het gemiddelde in de vorige handelsperiode (19,39 €). In tegenstelling tot bij de GSC is de gemiddelde transactieprijs exclusief intragroepstransacties hoger dan bij de overige bilaterale transacties:

- Gemiddelde transactieprijs per WKC handelsperiode april 2017-maart 2018 = 20,18 €
- Gemiddelde transactieprijs verkopen door netbeheerders = 20,21 €
- Gemiddelde transactieprijs overige bilaterale handel = 20,14 €
- Gemiddelde bilaterale transactieprijs excl. intragroepstransacties (inschatting) = 20,25 €

De laagste geregistreerde transactieprijs voor WKC op maandbasis blijft schommelen tussen 16,5 en 19,5 €. Dit betekent dat er transacties zijn aan een lagere prijs dan het laagste niveau van minimumsteun, zijnde 18 €. De hoogste geregistreerde transactiepreizen per maand blijven afgetopt op de boetewaarde van 38 €.

Wanneer we de prijs-spread bekijken, is de piek in aantal verhandelde WKC verschoven van 20 €/WKC in handelsperiode april 2015-maart 2016 naar 17 €/WKC in de periode april 2016-maart 2017 (25% van het verhandelde volume) en opnieuw naar 20 €/WKC in april 2017-maart 2018 (33%).

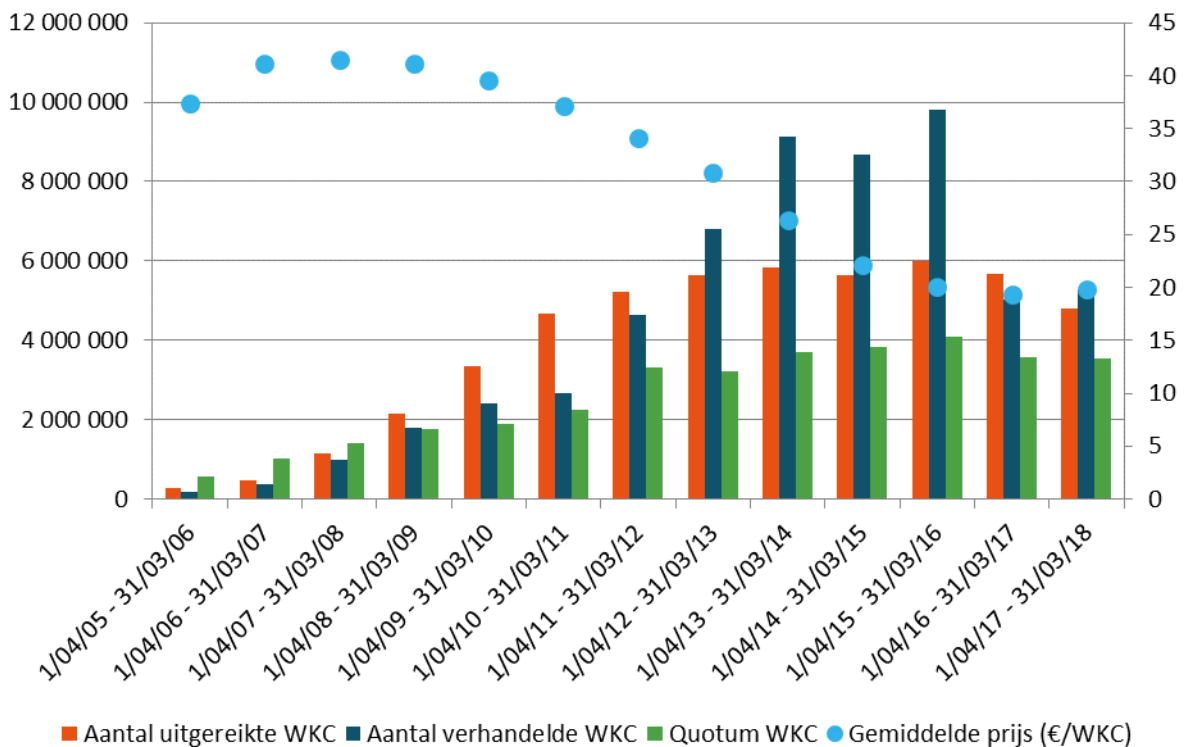
Figuur 20: Price spread transactieprijs verhandelde WKC in periode april 2017-maart 2018 (€/WKC (afgerond))

In Figuur 21 is de evolutie weergegeven, vanaf de opstart van het WKC certificatsysteem in 2005, van:

- het aantal uitgereikte WKC (productie jaar Y)
- het aantal bilateraal verhandelde WKC (handelsperiode april jaar Y t.e.m. maart jaar Y+1)
- het aantal in te leveren WKC voor het quotum (31 maart jaar Y+1) (zie paragraaf 2.4.) en
- de gemiddelde transactieprijs per inleveringsronde (april jaar Y t.e.m. maart jaar Y+1)

Figuur 21: Aantal uitgereikte, verhandelde en in te leveren WKC en gemiddelde transactieprijs per inleveringsronde

De dalende trend van de gemiddelde transactieprijs die we de voorbije tien jaar zagen, is net als bij GSC licht omgebogen in opwaartse zin voor de voorbije handelsperiode. Hier moet wel bij vermeld worden dat de boetewaarde over de jaren meermaals is gewijzigd:

- 45 euro per ontbrekend WKC tot en met 31 maart 2012;
- 41 euro per ontbrekend WKC tot en met 31 maart 2015;
- 38 euro per ontbrekend WKC na 31 maart 2015.

2.2.2. Overdracht van warmte-kranchcertificaten aan netbeheerders tegen minimumsteun

Net zoals voor groenestroomcertificaten is er in artikel 7.1.7. van het Energiedecreet ook een systeem van minimumsteun beschreven voor warmte-kranchcertificaten.

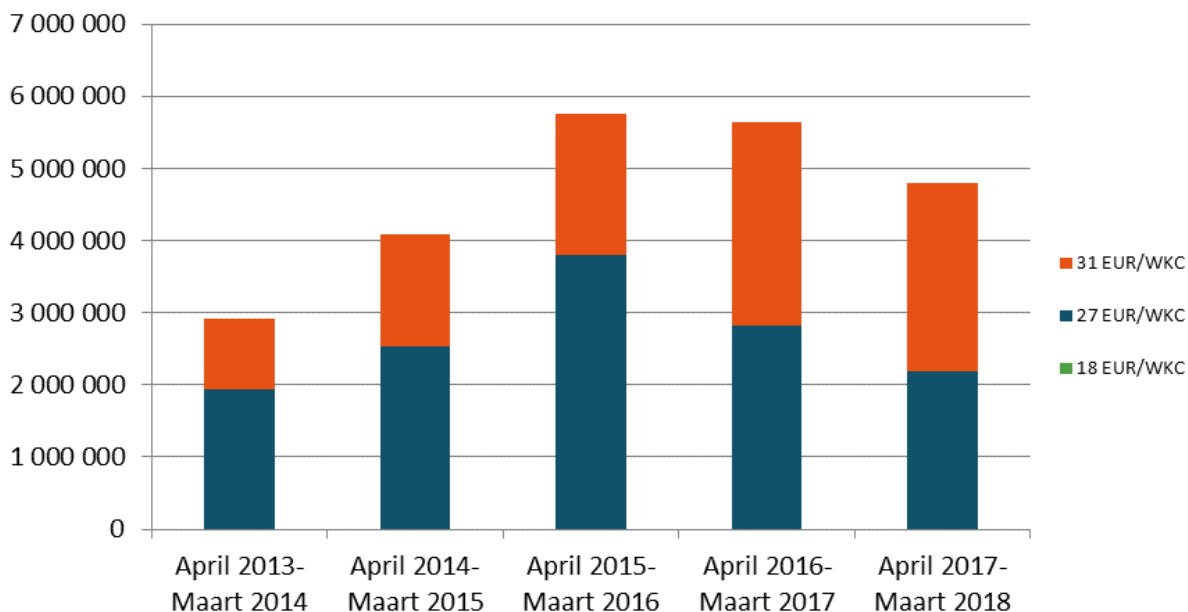
In januari 2011 werden voor het eerst warmte-kranchcertificaten overgedragen aan netbeheerders aan de wettelijke minimumsteun van 27 €/WKC. Voor installaties met startdatum vanaf 1 januari 2012 bedraagt de minimumsteun 31€/WKC. Sinds juni 2012 vinden ook overdrachten aan deze minimumsteun plaats. Volgens artikel 7.1.7., §3 van het Energiedecreet is de minimumsteun voor kwalitatieve warmte-kranchinstallaties die aangesloten zijn op het transmissienet of voor installaties in eilandwerking, en met startdatum van voor 1 januari 2013 gelijk aan 18 €/WKC, en dit voor WKC toegekend vanaf 1 juli 2013. In september 2015 werd voor de eerste keer een volume van 50 WKC overgedragen aan de netbeheerder aan deze minimumsteun. Voorlopig werden nog geen andere transacties aan minimumsteun 18 € waargenomen.

Tabel 9: Aantal overgedragen WKC aan de netbeheerders (NB) aan gegarandeerde minimumsteun tijdens de vijf laatste handelsperiodes

HANDELSPERIODE	WKC overdracht aan NB aan 18€/WKC	WKC overdracht aan NB aan 27€/WKC	WKC overdracht aan NB aan 31€/WKC
April 2013-Maart 2014	-	1.933.492	978.935
April 2014-Maart 2015	-	2.532.348	1.557.320
April 2015-Maart 2016	50	3.802.933	1.961.044
April 2016-Maart 2017	-	2.817.332	2.816.419
April 2017-Maart 2018	-	2.179.848	2.616.422

Figuur 22 geeft de cijfers uit bovenstaande tabel grafisch weer per handelsperiode, gestapeld volgens niveau van minimumsteun.

Figuur 22: Aantal overgedragen WKC aan de netbeheerders aan gegarandeerde minimumsteun, gestapeld per minimumsteun

Tijdens de voorbije handelsperiode werden 4.796.270 warmte-krachtcertificaten overgedragen aan de netbeheerders. Dit is een daling van 15% t.o.v. de periode ervoor (5.633.751), opnieuw te wijten aan de significante daling van de WKC overgedragen aan minimumsteun van 27 €.

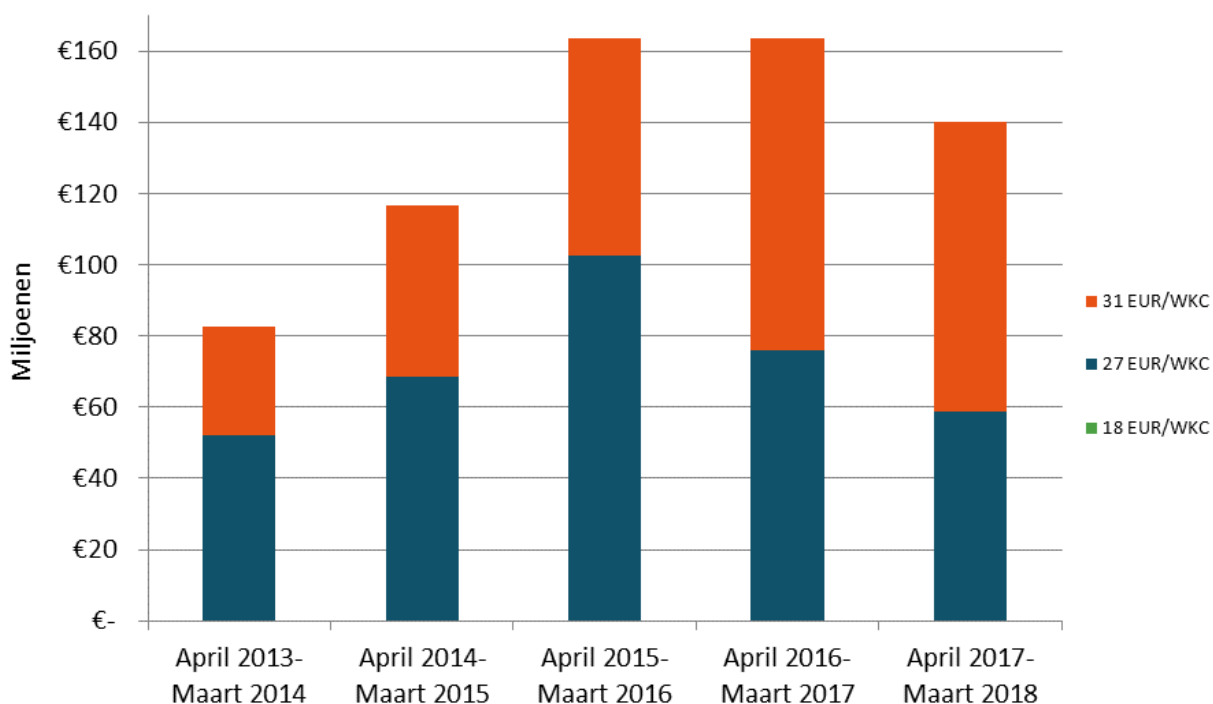
In Tabel 10 vergelijken we het aantal aan minimumsteun overgedragen WKC per handelsperiode met het aantal uitgereikte WKC voor de productieperiode die hier grotendeels mee overlapt. Voorbeeld: WKC verkocht tijdens de handelsperiode april 2017-maart 2018 t.o.v. WKC uitgereikt voor productiejaar 2017. De evolutie is duidelijk: een steeds groter wordend aandeel van de uitgereikte WKC wordt overgedragen aan de netbeheerders aan minimumsteun. Voor de laatste drie jaren kunnen we zelfs afleiden dat het hier telkens om bijna het volledige volume gaat. Nog meer dan bij GSC ondervinden producenten aanzienlijke problemen om hun WKC te verkopen op de bilaterale markt aan een prijs boven de minimumsteun. De oorzaak hiervan is te vinden in de aanzienlijke marktoverschotten.

Tabel 10: Aantal uitgereikte en aantal aan minimumsteun overgedragen warmte-krachtcertificaten²²

	2013	2014	2015	2016	2017
Aantal uitgereikte, aanvaardbare WKC per productiejaar	5.827.510	5.632.129	6.006.255	5.671.641	4.813.987
Aantal WKC overgedragen aan netbeheerders aan minimumsteun	2.912.427	4.089.668	5.764.027	5.633.751	4.796.270
% WKC overgedragen aan netbeheerders t.o.v. uitgereikt	50%	73%	96%	99%	100%

In Figuur 23 is te zien wat de overdrachten van WKC tegen minimumsteun aan de netbeheerders voorstellen in euro, gestapeld per niveau van minimumsteun. Het gaat hier om de bedragen uitgegeven door alle netbeheerders samen op jaarbasis. In totaal komt dit voor de laatste handelsperiode neer op 140M euro.

Figuur 23: Totale waarde door producenten aan netbeheerders overgedragen WKC aan minimumsteun, per handelsperiode

2.2.3. Verkoop warmte-krachtcertificaten door de netbeheerders

Overeenkomstig artikel 7.1.7 §2 van het Energiedecreet hebben de Vlaamse netbeheerders de verplichting om warmte-krachtcertificaten die aan hen overgedragen werden aan de wettelijk vastgelegde minimumsteun (zie vorige paragraaf) terug op de markt te brengen op regelmatige tijdstippen. Dit moet gebeuren met als doel (een deel van) de kosten van deze opkoopplicht te recupereren. Deze verkopen waren al inbegrepen in de cijfers gegeven in de paragraaf over 'Bilaterale handel in warmte-krachtcertificaten'. We filteren ze hier uit de totale cijfers en lichten ze verder toe en dit in het kader van de controle die we doen op de transparantie en regulariteit van de verkoop van steuncertificaten door de netbeheerders.

Bovenop deze verkopen door de netbeheerders op de commerciële markt, werden er voor de eerste maal in 2017 door de netbeheerders ook WKC ingediend bij de VREG en kregen zij hiervoor een vergoeding van het Vlaams Energieagentschap met middelen uit het Energiefonds. Dit volume aan ingediende WKC zit niet in de cijfers over de handel in WKC en wordt apart besproken in §2.2.3.4.

2.2.3.1. Aantal verkochte warmte-krachtcertificaten door de netbeheerders

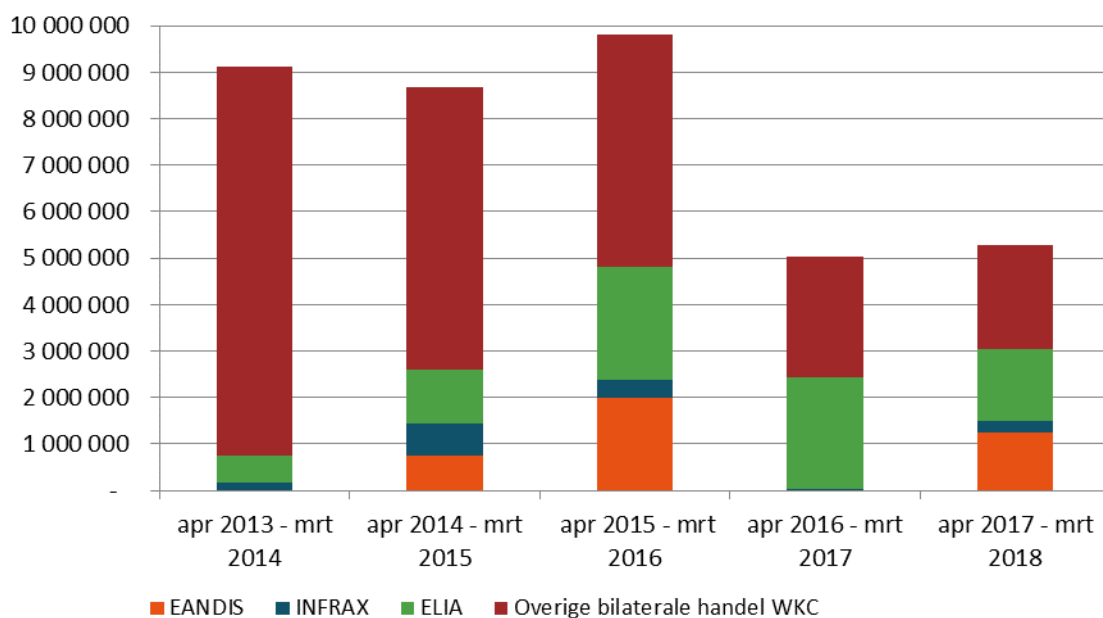
Tabel 11 geeft een overzicht van het aantal door de netbeheerders verkochte warmte-krachtcertificaten per werkmaatschappij en per handelsperiode voor de vijf laatste handelsperiodes. Net als bij GSC wordt ook hier gekeken naar de transactiedatum (uitvoeringsdatum) waarop de certificaten werden verkocht door de netbeheerder. De weergegeven volumes komen dus niet altijd overeen met de volumes die tijdens de veilingen van de netbeheerders in de periode april 2017-maart 2018 werden toegewezen aan een koper. Namelijk, aangezien netbeheerders doorgaans pas de certificaten transfereren na ontvangst van betaling door de koper, zijn er in de periode april 2017-maart 2018 ook transacties geregistreerd volgend uit veilingen van voor april 2017, en omgekeerd zullen er ook certificaten toegewezen aan een koper tijdens een veiling in april 2017-maart 2018 pas getransfereerd worden na maart 2018.

Tabel 11 : Aantal door de netbeheerders verkochte WKC

Netbeheerder	April 2013- Maart 2014	April 2014- Maart 2015	April 2015- Maart 2016	April 2016- Maart 2017	April 2017- Maart 2018
EANDIS	8.587	748.967	2.000.075	10.025	1.234.925
INFRAX	162.000	704.698	380.000	34.000	268.527
ELIA	569.586	1.135.221	2.443.862	2.402.343	1.548.252
TOTAAL	740.173	2.588.886	4.823.937	2.446.368	3.051.704

Gedurende de handelsperiode april 2017 – maart 2018 kon een lichte verhoging opgetekend worden in het aantal door de netbeheerders verkochte WKC. Dit geeft blijk van het feit dat de distributienetbeheerders, en dan voornamelijk Eandis, er weer beter in slagen om redelijke volumes WKC te verkopen aan een voor hen aanvaardbare prijs.

In Figuur 24 worden de verkopen van WKC door de netbeheerders afgebeeld als fractie van de totale volumes bilateraal verhandelde WKC. De distributienetbeheerders staan gegroepeerd per werkmaatschappij.

Figuur 24: Aantal door de netbeheerders verkochte WKC in de totale aantallen verhandelde WKC, per handelsperiode

58% van de in de periode april 2017-maart 2018 bilateraal verhandelde GSC werden verkocht door een netbeheerder. Rekening houdend met het feit dat van de overige 42% bilateraal verhandelde WKC er naar schatting 18% werd verhandeld tussen partijen van eenzelfde industriële groep en aangezien certificaten meermaals kunnen verhandeld worden en verkopen door andere partijen dan een netbeheerder zo meermaals in de statistieken kunnen voorkomen (dit is niet zo bij verkopen door netbeheerders: een certificaat kan maar eenmaal verkocht worden aan minimumsteun en dus maar een keer verkocht worden door een netbeheerder), is het duidelijk dat net als bij GSC ook bij WKC het grootste gewicht van het aanbod in de markt bij de netbeheerders ligt.

2.2.3.2. Gemiddelde prijs door de netbeheerders verkochte warmte-krachtcertificaten

Tabel 12 vergelijkt de gemiddelde transactieprijs van warmte-krachtcertificaten verkocht door de netbeheerders met de gemiddelde transactieprijs van alle andere bilaterale verkopen van WKC, zonder de verkopen door netbeheerders, en dit voor de laatste vijf handelsperiodes. De prijzen van de door de netbeheerders verkochte WKC in de laatste handelsperiode lagen tussen 20 en 38€/WKC.

Tabel 12: Gemiddelde transactieprijs WKC, opgesplitst in verkopen door netbeheerders en verkopen door andere marktpartijen

Handelsperiode	Gemiddelde transactieprijs		
	Verkopen door netbeheerders	Andere bilaterale transacties	Vershil
April 2017-Maart 2018	20,21 €/WKC	20,14 €/WKC	+0,34%
April 2016-Maart 2017	17,69 €/WKC	22,15 €/WKC	-20,14%
April 2015-Maart 2016	18,59 €/WKC	21,42 €/WKC	-13,22%
April 2014-Maart 2015	19,09 €/WKC	23,34 €/WKC	-18,21%
April 2013-Maart 2014	18,70 €/WKC	27,03 €/WKC	-30,81%

Het verschil tussen de prijs verkregen door de netbeheerders voor WKC en de prijs bij transacties waar de verkopende partij geen netbeheerder was, was steeds groot en kon (deels) verklaard worden door de verschillende gehanteerde prijzenpolitiek en de verschillende omvang van de certificatenportefeuilles bij de verschillende netbeheerders bij verkoop van certificaten. Wanneer de netbeheerder ervoor kiest om geen bodemprijs te hanteren bij zijn veiling, zal hij meer certificaten kunnen verkopen, maar tegen een lagere gemiddelde prijs. Het aantal certificaten dat een netbeheerder te koop kan aanbieden verschilt van netbeheerder tot netbeheerder en hangt af van de productie installaties aangesloten op zijn net en de overdracht van certificaten aan minimumsteun door deze producenten.

In de handelsperiode april 2017-maart 2018 is er echter een duidelijke kentering merkbaar: het is niet langer goedkoper om WKC aan te kopen bij de netbeheerder, het is zelfs licht duurder.

2.2.3.3. Aantal tegenpartijen en verkoopmethode

Tabel 13 geeft een overzicht van het aantal verschillende partijen dat warmte-kranchcertificaten aankocht van de netbeheerders. Een aantal partijen kocht certificaten bij verschillende netbeheerders, waardoor de totalen lager zijn dan de som van de individuele aantallen.

Tabel 13: Aantal kopers van WKC van de netbeheerders

Netbeheerder	April 2013- Maart 2014	April 2014- Maart 2015	April 2015- Maart 2016	April 2016- Maart 2017	April 2017- Maart 2018
EANDIS	4	5	2	2	7
INFRAX	2	2	1	3	6
ELIA	15	17	19	15	18
TOTAAL	19	18	19	17	19

Bij de veilingen die de netbeheerders organiseren (zie § 1.2.3.4. voor meer uitleg) worden steeds zowel groenestroom- als warmte-kranchcertificaten aangeboden. Toch zijn er de voorbije jaren steeds minder kopers geweest voor WKC dan voor GSC, hoewel dit niets zegt over het aantal verkochte certificaten.

Bij de veilingen in de periode april 2017-maart 2018 werden in totaal bijna 35 miljoen WKC aangeboden in de markt¹⁷ (33 miljoen WKC aangeboden in de vorige handelsperiode). De netbeheerders stellen doorgaans het totaal beschikbaar volume aan certificaten te koop bij een veiling, maar voor slechts 25% van het totaal aangeboden volume werd een bieding ontvangen, t.o.v. 39% een jaar eerder. Reden voor niet-verkoop zijn ook hier biedingen aan een lagere prijs dan de vooropgestelde bodemprijs. Het verkooppercentage per veiling lag voor WKC tussen 0% (geen enkel WKC werd verkocht) en 100% (alle WKC werden verkocht).

2.2.3.4. Indiening WKC door netbeheerders bij de VREG

¹⁷ Onverkochte WKC bij een veiling worden opnieuw te koop gesteld bij een volgende veiling, deze WKC zitten dus meermaals in dit totaal cijfer van alle veilingen samen vervat.

In 2016 werd voor het eerst uitvoering gegeven aan de plannen tot afbouw van de voorraad GSC met middelen uit het Energiefonds en dit in het teken van Diensten van Algemeen Economisch Belang (DAEB). Via het Ministerieel Besluit van 17 december 2016 werd een maximum van 165 miljoen euro aan middelen uit het Energiefonds beschikbaar gesteld voor de vergoedingen voor de opkoop van groenestroomcertificaten door de elektriciteitsdistributienetbeheerders, vermeld in Artikel 6.4.14/2 van het Energiebesluit. De middelen uit het Energiefonds die door de Minister beschikbaar werden gesteld in 2016 konden enkel aangewend worden ter vergoeding van GSC afkomstig uit zonne-energie en overgedragen aan de distributienetbeheerders aan minimumsteun door een natuurlijke persoon die geen onderneming is.

In 2017 werd voor het eerst uitvoering gegeven aan de plannen tot afbouw van de voorraad WKC met middelen uit het Energiefonds. Dit resulteerde in één indiening van WKC eind 2017 door de netbeheerders, goed voor 11.102.706 WKC. Door het uit de markt halen van deze WKC wordt het marktoverschot verlaagd (zie 2.3.3), met een meer evenwichtige WKC-markt als doelstelling. Eenmaal ingediend, verliezen deze WKC elke waarde.

Deze uitvoering volgde na goedkeuring door de Europese Commissie op 15 december 2017 om aan de netbeheerders vergoedingen toe te kennen voor het uit de markt halen van groenestroom- en warmtekrachtcertificaten.

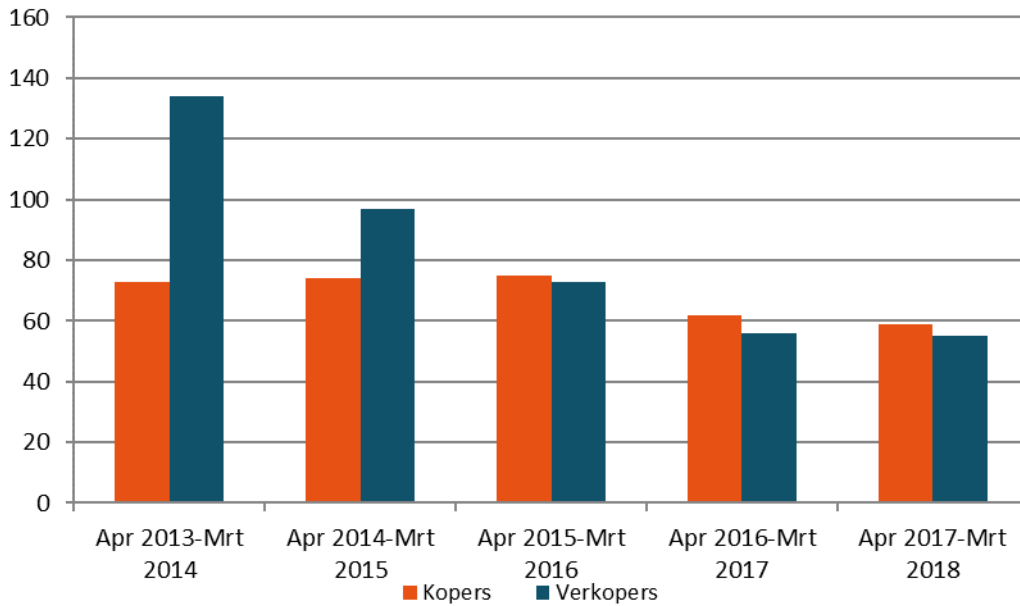
De reglementaire basis voor het toekennen van de vergoedingen aan de netbeheerders zit vervat in:

- Energiedecreet van 8 mei 2009: Artikel 7.5.1, Artikel 9.4.1, 9°, Artikel 8.7.1 en Artikel 13.1.1;
- Energiebesluit van 19 november 2010: Artikel 6.4.14/2, Artikel 6.4.14/3 en Artikel 11.1.3;
- Besluit van de Vlaamse Regering van 8 november 2013 betreffende de algemene regels inzake subsidiëring;
- Ministerieel besluit van 20 december 2017 houdende de uitbetalingsregels voor de vergoedingen voor de opkoop van warmte-krachtcertificaten door de elektriciteitsdistributienetbeheerders, vermeld in Artikel 6.4.14/3 van het Energiebesluit van 19 november 2010.

2.2.4. Concentratie warmte-krachtcertificaten markt

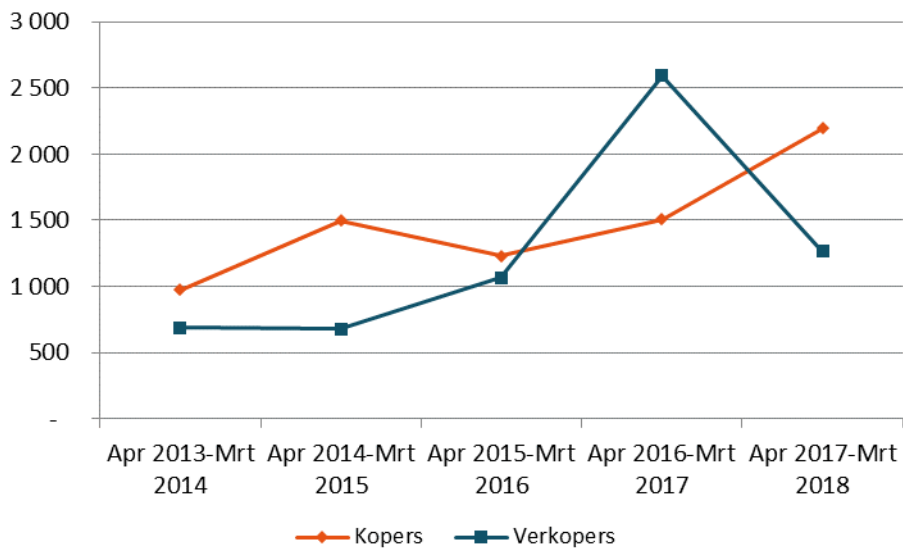
Figuur 25 geeft het aantal kopers en verkopers weer in de totale bilaterale WKC markt (inclusief verkopen door de netbeheerders), en dit voor de vijf laatste handelsperiodes (april 2013-maart 2018). Het aantal verkopers is quasi stabiel, maar blijft onder het aantal kopers liggen, ondanks dat ook dit aantal daalde.

Figuur 25: Aantal kopers en verkopers van WKC in de vijf laatste handelsperiodes

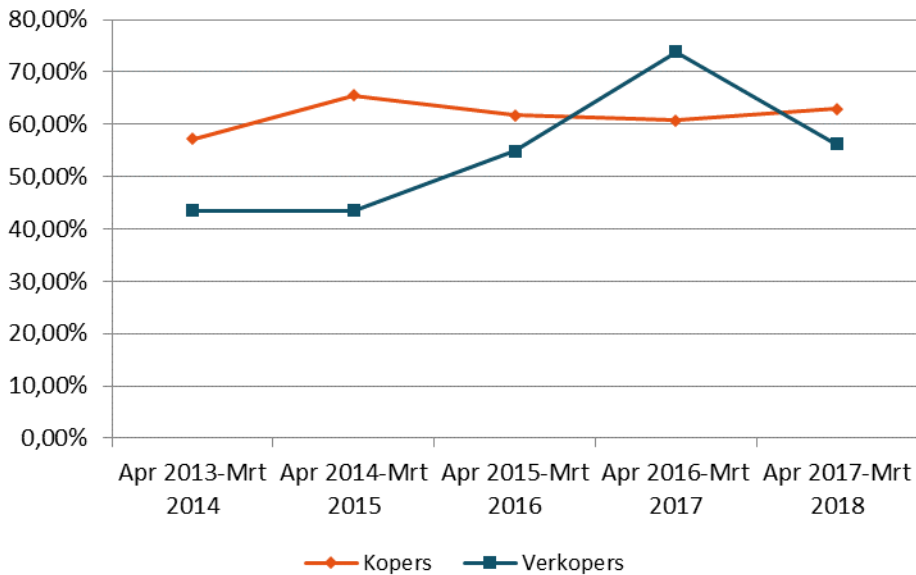
Om de marktaandelen van de verschillende spelers en de concentratiegraad in kaart te brengen, werden de Herindahl-Hirschmann (HHI) en de C4 indices berekend.

Figuur 26: HHI index van de WKC markt voor de vijf laatste handelsperiodes

De HHI index voor kopers in de WKC markt is gestegen, terwijl de index voor verkopers met bijna de helft verminderde. Dit wijst op een concurrentiële markt aan de vraagzijde maar een sterk geconcentreerde markt aan aanbodzijde, door het grote aandeel van de netbeheerders in de verkopen van WKC gecombineerd met een aantal grote producenten. Wanneer we bovendien de intragroepstransacties binnen de bilaterale handel weglaten en de aandelen van partijen uit eenzelfde industriële groep of werkmaatschappij samenvoegen, dan liggen de HHI indices nog hoger: van 1.263 naar 1.962 voor de aanbodzijde en van 2.195 naar 2.573 voor de vraagzijde.

Figuur 27: C4 index van de WKC markt voor de vijf laatste handelsperiodes

Wanneer we de berekening maken van de C4 index zonder de intragroepstransacties en met het samenvoegen van de aandelen van partijen uit eenzelfde industriële groep of werkmatschappij, zien we een gelijkaardige evolutie van de indices:

- Vraagzijde: C4 index van 63% naar 71%
- Aanbodzijde: C4 index van 56% naar 77%

2.3. Inlevering van warmte-kranchcertificaten voor de certificatenverplichting op 31 maart 2018

2.3.1. Berekening van het aantal in te leveren warmte-kranchcertificaten

Net zoals het geval is voor groenestroomcertificaten, zijn de toegangshouders in Vlaanderen ook verplicht om uiterlijk op 31 maart een aantal warmte-kranchcertificaten in te dienen (zie artikel 7.1.11. van het Energiedecreet). Het Decreet van 27/11/2015 verhoogde de vrijstellingspercentages voor grote afnemers¹⁸, maar wijzigde niet het quotumpercentage voor WKC. Er bestond geen aparte vrijstelling voor openbaar vervoer bij WKC, hier is dus niets gewijzigd.

Een deel van de totale elektriciteitsafname op het distributie- en transmissienet in Vlaanderen (42.483.805 MWh in 2017) is vrijgesteld voor de verplichting warmte-kranchcertificaten:

- leveringen door netbeheerders (292.282 MWh, 0,06% minder dan in 2016);
- vrijgestelde afnames door grote afnemers¹⁹ (10.698.885 MWh, een stijging met 3%).

De totale hoeveelheid afgenomen elektriciteit waarop de verplichting warmte-kranchcertificaten werd berekend, bedroeg bijgevolg 31.492.638 MWh. Dit is 1% lager dan in 2016, net zoals bij de groenestroomcertificaten.

De verplichting warmte-kranchcertificaten van 31 maart 2018 (electriciteitsafnames 2017) werd als volgt berekend:

$W \times Ev = 0,112 \times \text{afgenomen elektriciteit}$

¹⁸ Verhoging vrijstelling van 10% en 15% naar 47% voor respectievelijke afnameschijven 1-5 GWh en 5-20 GWh en Nace-code 05 t.e.m. 33, code 46391, 52100 en nieuw toegevoegde code 52241. Verhoging vrijstelling van 25% naar 50% voor afnameschijf 20-100 GWh, van 50% naar 80% voor afnameschijf 100-250 GWh en van 80% naar 85% voor afnameschijf +250 GWh.

¹⁹ De vrijgestelde afnames voor (1) afnamepunten met een afname tussen 1 en 20 GWh én een NACE code 05 t/m 33 (industrie en winning van delfstoffen), 46391, 52100 of 52241, (2) afnamepunten met een afname groter dan 20 GWh, en (3) afnames op een gesloten distributienet (gecumuleerd).

Voor alle toegangshouders samen kwam dit op een totale certificaatverplichting van 3.527.014 WKC tegenover 3.561.354 WKC het jaar ervoor. Dit is een daling met 1%.

2.3.2. Resultaten van de certificaten inleveringsronde

Tabel 14 en Figuur 28 tonen de resultaten van alle voorbije inleveringsrondes van warmtekrachtcertificaten tot en met de inlevering van 31 maart 2018. Volgende gegevens zijn opgenomen in de tabel per inleveringsronde:

- het quotumpercentage;
- het aantal WKC uitgereikt voor producties in het afnamejaar waarop de certificatenverplichting wordt berekend;
- het aantal WKC beschikbaar op de uiterste inleverdatum van 31 maart (WKC die eventueel al werden ingediend vóór deze datum, zijn nog in deze cijfers inbegrepen en worden hier beschouwd als 'nog niet ingeleverd');
- het aantal in te leveren en aantal ingeleverde WKC voor de jaarlijkse certificaatverplichting.

Op 31 maart van het inleverjaar zijn er mogelijk ook al een deel WKC uitgereikt voor producties in datzelfde jaar beschikbaar op de markt. Deze zijn inbegrepen in de cijfers 'beschikbare WKC'.

Tabel 14: Overzicht van de inleveringsrondes van warmte-kranchcertificaten²²

Inleverdatum	Quotum	Uitgereikte WKC voor afnamejaar voorafgaand aan quotum	WKC beschikbaar op 31/3	In te leveren WKC op 31/03	Ingeleverde WKC
31/03/2006	1,19%	260.865	316.293	575.209	246.196
31/03/2007	2,16%	459.582	601.964	1.032.004	566.191
31/03/2008	2,96%	1.134.177	1.242.698	1.393.948	1.040.753
31/03/2009	3,73%	2.149.405	2.634.501	1.750.076	1.749.410
31/03/2010	4,39%	3.336.088	4.145.756	1.889.821	1.889.705
31/03/2011	4,90%	4.656.555	6.789.681	2.252.388	2.252.394
31/03/2012	7,60%	5.210.256	9.366.744	3.327.789	3.327.789
31/03/2013	8,60%	5.651.203	12.221.594	3.218.178	3.218.178
31/03/2014	9,80%	5.827.510	14.712.882 ⁽²⁾	3.703.679	3.703.678
31/03/2015	10,50%	5.632.129 ⁽¹⁾	16.751.937 ⁽²⁾	3.841.478	3.841.478
31/03/2016	11,20%	6.006.255 ⁽¹⁾	18.511.250 ⁽²⁾	4.077.938	4.077.939
31/03/2017	11,20%	5.671.641 ⁽¹⁾	20.205.664	3.561.354	3.560.830
31/03/2018	11,20%	4.813.987	10.729.518	3.527.014	3.526.733

⁽¹⁾ Deze cijfers zijn afwijkend van de cijfers die vorig jaar werden opgenomen in het marktrapport. Deze wijzigingen zijn het gevolg van het uitreiken van warmte-kranchcertificaten na april 2017 voor producties in 2014-2016.

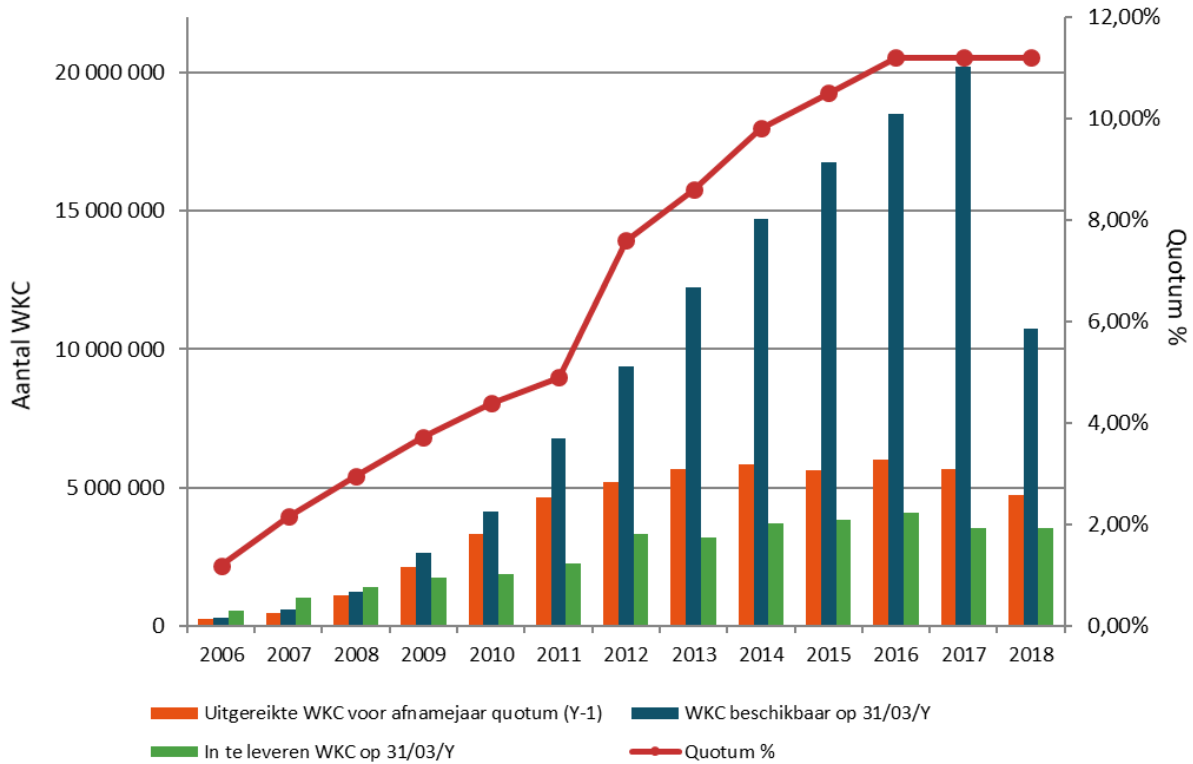
⁽²⁾ Deze cijfers zijn incl. 1.000.000 door de netbeheerders gebankte WKC, zoals beschreven in Art.6.4.14 van het Energiebesluit.

Het volume aan beschikbare WKC volgt niet verder de stijgende lijn van de vorige jaren. Bij gebrek aan DAEB-regeling in 2016 om WKC uit de markt te halen, zoals wel het geval was voor GSC, steeg het aantal beschikbare WKC gestaag tot meer dan 20 miljoen in maart 2017. Dankzij de eerste WKC-indiening door de netbeheerders in december 2017 van 11.102.706 WKC (zie §2.2.3.4) kwam ook hier een kentering in de evolutie van het marktvolume.

Sinds productiejaar 2008 (indiening 31/03/2009) worden er per jaar systematisch meer WKC uitgereikt dan nodig voor de quotumverplichting. De grootste afwijking tussen aantal uitgereikte WKC t.o.v. aantal in te leveren WKC was in inleverjaar 2011 (+107%). De laatste jaren schommelde de verhouding tussen de 50 en de 60 procent: +57% in 2014, +47% in 2015, +47% in 2016 en +59% in 2017.

Van de in totaal 66 quotumplichtige toegangshouders slaagden twee partijen er niet in tijdig voldoende WKC in te dienen. Alle overige 64 toegangshouders voldeden volledig aan hun verplichting voor het warmte-kranchcertificatenquotum.

Figuur 28: Schematisch overzicht van de inleveringsrondes van warmte-krachtcertificaten per inleverjaar

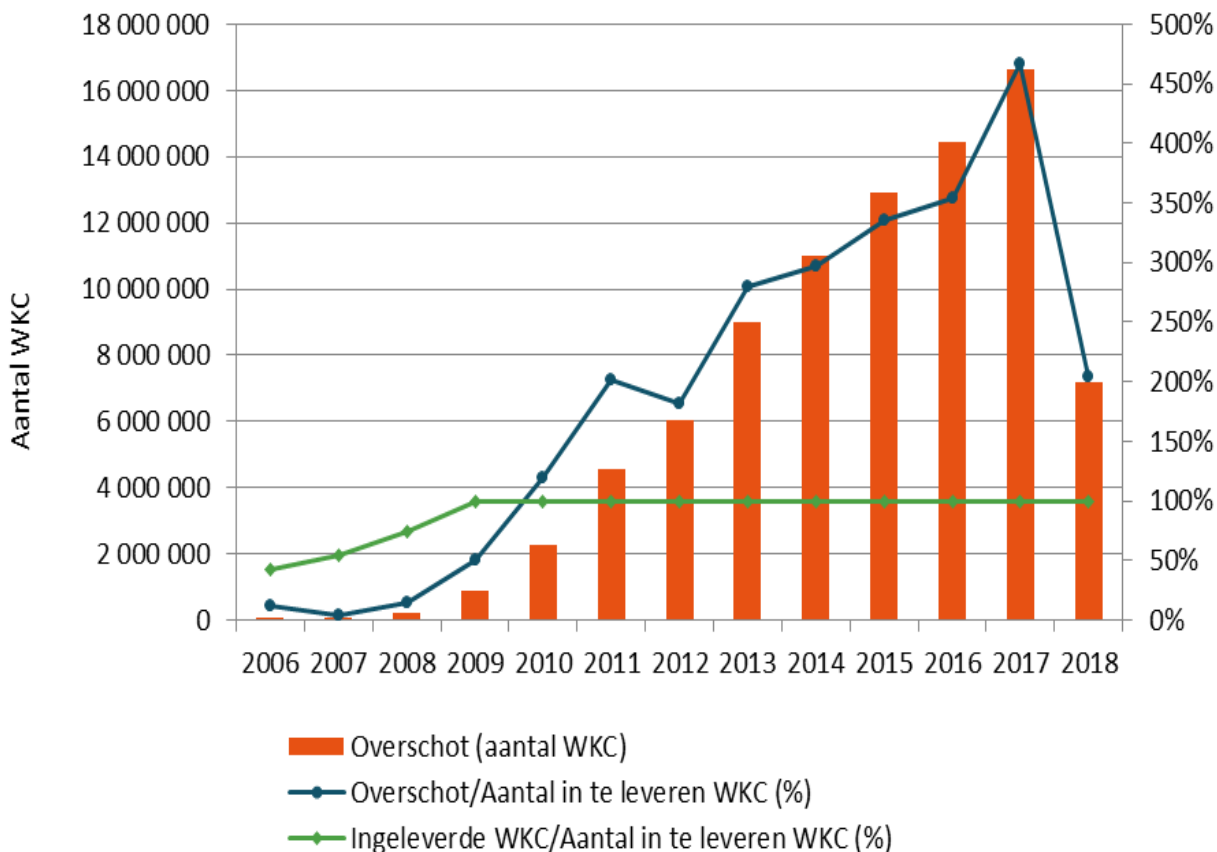
2.3.3. Warmte-krachtcertificatenoverschot

2.3.3.1. Volumes

Het aantal nog beschikbare WKC op 31 maart 2018 om 24:00u ná inlevering van de certificaatverplichting was ‘slechts’ 7.202.785 WKC of 204,22% van het aantal in te leveren certificaten, in vergelijking met 16.644.834 WKC of 467% in 2017. Het overschot aan WKC is het voorbije jaar dus spectaculair gedaald met 9.442.049 WKC en dit onder invloed van het indienen van 11.102.706 WKC door de netbeheerders bij de VREG in december 2017 in het kader van de opkoopregeling van warmte-krachtcertificaten.

Figuur 29 geeft een overzicht van het jaarlijks verder aangroeiende certificatenoverschot tussen 2006 en 2017. Net zoals bij GSC waren er ook in de eerste quotumjaren ‘overschotten’ doordat er minder WKC werden ingediend dan nodig voor de verplichting, ondanks nog beschikbare WKC in de markt. Vanaf indieningsjaar 2009 werd altijd voor ongeveer 100% aan het quotum voldaan.

Figuur 29: Evolutie van het overschot WKC op de markt

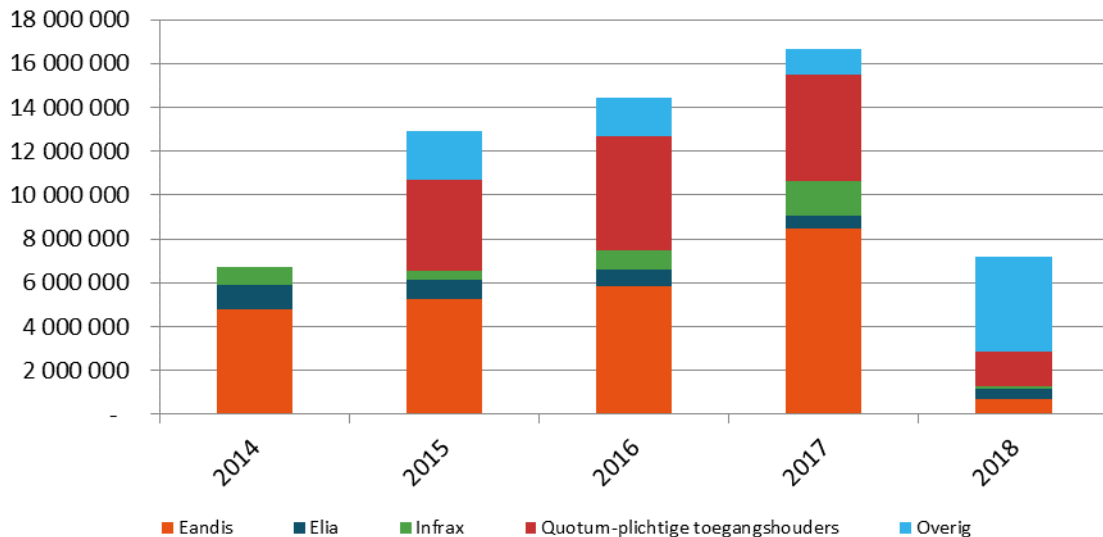
Er is een duidelijke verbetering zichtbaar van de toestand van de WKC markt, o.i.v. de opkoopregeling waardoor de bedreiging voor de efficiëntie van het steunmechanisme dat zich ontwikkelde de voorbije jaren vermindert.

2.3.3.2. Portefeuilles

Voor de warmtekrachtcertificaten zat op 31 maart 2018 om 24:00u het grootste deel van het overschot (60% of 4,4 miljoen WKC) in de portefeuilles van de producenten en andere partijen. Dit is een duidelijke kentering met de voorgaande jaren waar het grootste deel steeds geconcentreerd lag bij de netbeheerders (64% in 2017 t.o.v. 18% in 2018). Dit is een duidelijk gevolg van de indiening van certificaten door de netbeheerders bij de VREG in het kader van de opkoopregeling. Tenslotte bevonden 21% van de certificaten zich in de portefeuilles van de quotumplichtige toegangshouders, een daling van bijna 8 procentpunten vergeleken met vorig jaar.

Figuur 30 geeft de WKC overschotten weer volgens soort eigenaar van de portefeuille voor de vijf laatste jaren. De cijfers van 2014 bevatten echter enkel gegevens over de portefeuilles van de netbeheerders, bij gebrek aan data over de portefeuilles van andere partijen op de weergegeven momentopnames.

Figuur 30: Evolutie van de WKC portefeuilles van de netbeheerders (inclusief gebankte WKC tot 01/07/2016) en andere partijen (vanaf 2015) – gestapelde weergave

2.3.4. Warmte-krachtquotum voor 2018, inlevering 31 maart 2019

De quota voor de warmte-krachtcertificatenverplichting voor de komende jaren werden in 2009 vastgelegd in het Energiedecreet en gewijzigd op 13 juli 2012. De decreetwijzigingen van 27 november 2015 en 22 december 2017 wijzigden deze quota niet.

Het quotumpercentage WKC voor 31 maart 2019 blijft gelijk aan 11,2% van de afgenomen elektriciteit op afnamepunten in het Vlaams Gewest.

Voor een prognose over het aantal uit te reiken WKC en bijgevolg de te verwachten evolutie van het certificatenoverschot, verwijzen we naar het rapport van het Vlaams Energieagentschap hierover.²⁰

Net als voor GSC, wordt er ook voor WKC in 2018 gepland om geld uit het Energiefonds ter beschikking te stellen voor het uit de markt halen van certificaten via de opkoopregeling, om zo verder de overschotten op de markt te beperken.

²⁰ Rapport 2018: Deel 3: Evaluatie quotumpad en productiedoelstellingen.

https://www.energiesparen.be/sites/default/files/atoms/files/2018_2_deel3_ontw_0.pdf

3. Conclusies

Meest opvallend het afgelopen jaar is de daling van de overschotten van beide types steuncertificaten:

- het overschot aan GSC is sterk gedaald onder invloed van de indiening van GSC door de netbeheerders bij de VREG, vergoed met middelen uit het Energiefonds, ondanks het iets lagere quotumpercentage;
- het overschot aan WKC is eveneens sterk gedaald onder invloed van de indiening van WKC door de netbeheerders bij de VREG.

Er bleven voor beide types steuncertificaten toch nog veel meer certificaten beschikbaar dan nodig voor de jaarlijkse inlevering van de certificatenverplichtingen: bijna het dubbele van het nodige aantal groenestroomcertificaten en drie keer zoveel warmte-krachtcertificaten als nodig. De overschotten na inlevering van de certificatenverplichtingen komen zo op 87% (tegenover 113% in 2017) van het volume van de verplichting GSC en 204% van de verplichting WKC (tegenover 467% in 2017).

De decreetwijzigingen van eind 2015 en 2017 en de aanwending van middelen uit het Energiefonds, voornamelijk gespijsd door de Bijdrage Energiefonds om de certificaatoverschotten weg te werken, hebben een positieve kentering teweeg gebracht in de evolutie van het GSC overschot en het WKC overschot. Er kunnen nog middelen ter beschikking worden gesteld uit het Energiefonds voor het uit de markt nemen van GSC en WKC in 2018 en 2019, maar door de vernietiging van de verhoogde Bijdrage Energiefonds door het Grondwettelijk Hof op 22/06/2017 en de daaropvolgende wijziging van de bijdrage zal het Energiefonds niet meer in dezelfde mate gespijsd worden.

Toch zien we nog een lichte toename van verkoop aan minimumsteun van GSC aan de netbeheerders. Dit is het gevolg van enerzijds gestegen productie van zon, maar ook van het feit dat de meeste nieuwe installaties recht hebben op 93 € minimumsteun. Zolang de prijs voor GSC op de bilaterale markt niet boven 93 € per GSC uitstijgt, zal dit aantal niet afnemen. Ook voor WKC zien we een gelijkaardige logica.

De verdere evolutie hangt sterk af van de productie in bestaande grote productie-installaties, van de ontwikkeling van nieuwe installaties en van eventuele nieuwe beleidsbeslissingen. Hierbij moet ook gelet worden op de doelstellingen die de Vlaamse Regering heeft vastgelegd inzake bruto binnenlandse groenestroomproductie en de subdoelstellingen per hernieuwbare energiebron.

VREG

Koning Albert II-laan 20 bus 19

1000 Brussel

vreg.be

Gratis telefoon 1700 (elke werkdag van 9-19u)

Facebook: VREG

Twitter: [@vreg_be](https://twitter.com/vreg_be)